ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4277 — ՄԱՐՏ 20/2 ԱՊՐԻԼ 1900 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 2 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1317 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4277

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաշունեկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Քահանայացուներու համար Ընծայարանի մը հաստատութեան կարեւորութիւնը շատ անգամ յեղյեղուած է հայ օրագրութեան մէջ, ինչպէս վերջին անգամ երբ Ուսումն. Խորհուրդը յաջողեցաւ հաստատել Մանկավարժական դասախօսութիւնները, իբրեւ նախաշաւիղ Վարժապետանոցին: Կը յիշուի թէ Իզմիրի Առաջնորդարանը նմանօրինակ ձեռնարկ մը խորհած է արդէն՝ վիճակին մէջ արժանաւոր քահանաներ պատրաստելու համար, կամ գոնէ անարժաններուն առջեւ ասպարէզին մուտքը փակելու մտադրութեամբ: Բայց Պոլսոյ մէջ Ընծայարանի մը գոյութեան պէտքը չեշտուած է այս օրերս՝ Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ կատարուած գայթակղալից տեսարանին առթիւ, որ բողոքներու տեղի տուած է իրաւամբ: Ոչ ոք գիտէ թէ ի՛նչ անմիջական կարգադրութիւն արժան դատուած է ընել ծանօթ քահանային այս վարմունքին դէմ, կամ թէ այս վայրկեանիս անուանեալն Տ. Գէորգ կը շարունակէ՝ քահանայագործել եկեղեցւոյ մէջ: Գիտենք սակայն թէ այս գանակոծութեան դէպքը, որուն ենթական է Տ. Պօղոս քահանայ, իր նախընթաց օրինակը ունեցած էր Եէնիգաբուի եկեղեցւոյն պահարանին մէջ, Հոգեգալուստի մը առտուն, — չեմ յիշեր ո՛ր հոգիէն ներշնչուած այն ժամանակ, որովհետեւ ամէն պարագայի մէջ Ս. Հոգիին գործը չեն քահանայական մենամարտութիւնները, ո՛ւր որ ալ տեղի ունենան անոնք, եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ կամ Սուլու-Գուլէի արձակ դաշտերուն վրայ: Կ'ըսուի թէ քահանայ (Տ.) Գէորգ արդէն ծանօթ էր Եէնի-Գաբուէն, ուրկէ ծագում առած է իր համբաւը: Փոյթ չունեցանք ստուգելու թէ՝ ո՛ր եպիսկոպոսին ձեռնասունն է կամ հոգեւոր որդին. բայց յայտնի է թէ Կրօն. Ժողովի ատեանէն ելած է իր ձեռնադրութեան հրամանագիրը, և իր առաջին չահատակութիւնը չէ՝ Տ. Պօղոս քահանայի վրայ փորձած գանակոծութիւնը: Պատմուածին նայելով՝ վարժ ձեռքի մը գործն է եղեր կատարուած փորձը, որովհետեւ յաջողեր է առաջին թափով Տ. Պօղոսի կոկորդէն բռնել երանելին և սալայատակին վրայ զգետնել զինքը ի քթթել ական:

Եթէ փոյթ չտանինք՝ գէթ համեստ պայմանի մէջ Ընծայարան մը սարքելու, և քահանայացուի մը նախընթացը խղճի մտօք քննութեան նիւթ ընելու՝ նոյն իսկ թաղային յանձնարարականներէն անկախ, որոնք անխուսափելի են և յաճախ մէկ կուտ չեն արժեր ինքնին, կրնանք վստահիլ թէ ուրիշ շատ կոկորդներ այսպէս վրայ պիտի տանք Տ. Պօղոսի կոկորդին նման, նաեւ եկեղեցական կարգապահութիւն, քահանայավայել պատկառանք, կրօնաւորի ակնածութիւն, ժամասիրութիւն, մինչեւ իսկ հասարակաց աղօթքն ու երկիւղածութեան վերջին նշոյլը:

Արդեօք Կրօն. Ժողովը, որ տարւոյն չորս եղանակին մէջ գիրծ չի միար քահանայական ցուցակ կամ Տ. Գէորգներու չահատակութիւններէն, — վասն զի միւս ոմն Տ. Գէորգ ալ Վաննայի մէջ կը շարունակէ չահատակել՝ Կրօն. Ժողովին տարաժամ ներողութեամբը քաջալերուած, — չպիտի՞ ուզէ հետեւիլ Ուսումն. Խորհրդի օրինակին՝ ինքն ալ իր կարգին Ընծայարան մը հաստատելու համար նոյն համեստ պայմաններով. արդեօք Խորհրդին օրինակը Ժողովին մեծութեա՞ն կը դպչի, թէեւ Ս. Գիրքը պատուիրած ըլլայ մարդոց... մրջիւններէն ալ օրինակ առնել երբեմն: Եկեղեցականաց համար տարբե՞ր պատուէր մը կայ արդեօք Ս. Գրոց մէկ անծանօթ խորշին մէջ:

* * *

Բարեբախտաբար շաբաթը ամբողջ Մայր եկեղեցւոյ գայթակղութեան լուրերով չանցուցինք. ի նպաստ Հիւանդանոցին տրուած նուագահանդէսը հնչուն արձագանգ մը գտաւ հայ օրագրութեան մէջ, և արդիւնքին քանակութիւնը՝ հանդէսին գրեթէ անստգիւտ կարգադրութեան հետ՝ պատուաբեր եղաւ աշխատաւորներուն — բացառապէս շահեկան՝ կաթընկեր տողը ներկայութիւնն էր, կ'ըսեն, նուագահանդէսի սրահին մէջ, ուր սակայն գեղեցիկ սեռին ընծայուած մեծարանքը վերջին կատարելութեամբ չէր կրցած փայլիլ, կ'ըսեն նոյնպէս, տեղւոյ և քիչ մըն ալ... ճաշակներու անձկութեան պատճառաւ: Արուեստագիտական հանգամանքին գալով... կա՛լ զիս հրաժարեալ, Ապեղէսի կօշկակարին օրինակը ունենալով յիշողութեանս մէջ, իմ բրոցս քիչ մը ձախող պիտի ըլլար այդ գետնին համար, ուր անգիտակից պեղումներ չպիտի ուզէի ընել անգթաբար...: Բայց թերեւս մեծ յաւակնութիւն մը չըլլայ ինծի մէկ երկու քայլ փոխել սեղանաւորական ասպարէզի վրայ և արձագանգ ըլլալ տեսակ մը բաղձանքի՝ որ յայտնուեցաւ նուագահանդէսին առթիւ: Կը դիտեն ոմանք թէ լաւագոյն պիտի ըլլայ գոյացեալ հասոյթը, 7-800 ոսկի, յատկացնել կալուածի մը գնման. պատրաստ դրամը շատ կ'երթայ՝ ծանօթ առած մըն է, ուսուցիչներն ալ գիտեն, թէեւ անանկ բան տեսած չըլլան այս արեւին տակ: Հիւանդանոցի մատակարարութիւնն ալ Դանայեանց կարասը կը յիշեցնէ, անանկ 7-800 ոսկիներ շատ հեշտիւ կ'անցընէ իր մանր ու խոշոր ծախքերէն: Չէ՞ կարելի, կ'ըսեն, ամէն տարուան նուագահանդէսի հասոյթով անմիջապէս մէկ մէկ փոքրիկ կալուած գնել, խանութ կամ տուն, և տարեկան առ նուազն 30 ոսկի զուտ եկամուտ ապահովել Հիւանդանոցի մատակարարութեան. այս հաշուով հինգ տարուան մէջ 150 ոսկի և տասը տարուան մէջ բաւական կլորիկ գումար մը կրնայ ապահովուիլ ի նպաստ հաստատութեան: Անցեալ տարուան նուագահանդէսի հասոյթէն, որ գոյացաւ ծանօթ տիկնանց յատուկ խնամքով, մինչեւ հիմայ կարելի եղած է խնայել կամ պահել 200 ոսկի. — թէեւ այս գումարէն ալ 60 ոսկի յատկացուած է վերջերս Որբանոցի կօշկակարական արուեստանոցին համար նիւթ գնելու, — և այս 200 ոսկւոյ խնայողութիւնը պարտական կը մնայ տիկնանց Մասնախմբի գանձապետին, Տիկ. Իսկուհի Գափամաճեանի, որ տնտեսագէտ տանտիկնոջ յատուկ հոգածութեամբ մինչեւ այս տարուան նուագահանդէսը հասուցած է 200 ոսկին և ահա այս գումարէն կրցած է նպաստ հանել կօշկակարութեան արուեստանոցին, որուն սեփական տաղաւարը շինուելու վրայ է Որբանոցի բակին մէջ: Չենք կարծեր թէ անտեղի ըլլայ այս դիտողութիւնը, կամ ուշադրութեան բոլորովին անարժան. մեծ կամ փոքր՝ ամէն տարի կալուածի մը ստացումը հաստատուն յիշատակ մը պիտի մնայ գեղարուեստի հանդէսէն նիւթապէս, և բարոյապէս ալ կալուածատիրութիւնը չենք կարծեր որ անհաշտ ըլլայ մարդասիրական զգացմանց հետ, ինչպէս նաեւ տնտեսագիտութեան հետ՝ որ վերջապէս գիտութեանց կարգին մէջ դասուած է կամ, կ'ըրնայ ըսուիլ, բարոյական և դրական գիտութեանց զոդիչ գիտութիւնն է իրաւամբ մարդկային ծանօթութեանց սահմանին մէջ:

ԱՐԷՏ

Ս. ՀԵՂԻՆԷ ԿՂԶԻՆ

ԻՐ ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ

Պօէր գերիներուն ու մասնաւորաբար զօրավար Քրոնեէի Ս. Հեղինէ կղզին տարուելու խնդրին առթիւ, այժմէութիւն կը ստանայ Ատլանտեան ովկէանոսի այդ պզտիկ կղզին որ, ինչպէս յայտնի է, երբեմն աքսորավայրը եղաւ Մեծն Նաբոլէոնի: Այս առթիւ անշուշտ իրենց առանձին շահեկանութիւնը պիտի ունենան հետեւեալ տեղեկութիւնները՝ կղզիին անցեալին ու ներկային վրայ:

* * *

Ս. Հեղինէ կղզին կը գտնուի Ատլանտեան ովկէանոսի մէջտեղը, Ափրիկէի եզերքէն 600 և Պրազիլիոյ եզերքէն 875 մղոն հեռու: Միայնակ կղզի մըն է, ծովուն մակերեսէն 800 մեթր բարձրութեամբ, գրեթէ ամբողջովին ժայռերով ու ցցուն խարակներով ծածկուած: Կը հասկցուի անշուշտ, թէ յարմարագոյն վայրն է աքսորի և կամ բանտարկութեան, որովհետեւ շատ դժուար է անկէ փախուստ փորձել:

Կղզիին տարածութիւնն է 122 քառակուսի քիլոմեթր, և ունի 7000 բնակիչ՝ որոնց 500ը միայն սպիտակամորթ են: Բնակչութեան միացեալ մասը կը բաղկանայ խափշիկներէ, ազատագրուած գերիներէ, Մալայցիներէ և Չինացիներէ: Անգլիացիք միշտ արհամարհանքով կը վարուին այդ մարդոց հետ, որո՛նք ինքնին յանձնարարուելիք բաներ չեն:

Ս. Հեղինէ կղզին 1502 մայիս 22ին գտնուեցաւ Բորթուկալցի նաւորդ Տօն Ժուան տը Նուայի կողմէ՝ Ս. Հեղինէի տօնախմբութեան օրը: Այն ատեն կղզին անբնակ էր, ու խոշոր կրիաներ և ծովային թռչուններ միայն կարելի էր գտնել անոր մէջ: Բորթուկալցիք կարգ մը չորքոտանիներ և ընտանի թռչուններ փոխադրեցին հոն, ցորեն ցանեցին ու բոյսեր տնկեցին, առանց սակայն գաղութ մը հաստատելու: Եւրոպացիք քանի մը հեղ ուզեցին հոն հաստատուիլ, բայց չկրցան. վերջապէս Հոլանտացիք յաջողեցան և անոնց շնորհիւն է որ կղզիին մէջ մտած է արմտիքի մշակութիւնը:

1650ին՝ Հոլանտացիք Հնդկաստանի անգլիական Ընկերութեան թողուցին Ս. Հեղինէ կղզին, փոխարէն ստանալով Բարբէյուսոյ Պուլոր: 1660ին Անգլիացիք առաջին հաստատութիւն մը հիմնեցին հոն, բայց տասներեք տարի ետքը, Հոլանտացիք վերստին գրաւեցին կղզին, Անգլիացիները յանկարծակիի բերելով: Միեւնոյն տարին Անգլիացիք ետ առին կղզին և հոն կառուցին Սէն Ճէյմս ամրոցը:

1815ին Անգլիացիք հոն ղրկեցին Նաբոլէոնը՝ որուն հսկողութիւնը յանձնուեցաւ կղզիին կառավարիչ Սըր Հիտսըն Լօուի: 1821 մայիս հինգին Նաբոլէոն մեռաւ հոն՝ տասը տարուան գերութենէ մը ետքը: 1840ին Ֆրանսացիք արտօնուեցան առնելու Նաբոլէոնի դագաղը զոր Էնվալիտի շէնքին մէջ փոխադրեցին: Եւ սակայն, Նաբոլէոնի գերեզմանին տեղը կը մնայ կղզիին մէջ, ու բոլոր ճամբորդները կղզին հանդիպած ատեննին անգամ կը կ'այցելեն անոր: 1833էն ի վեր, կղզին դադրած է Հնդկաստանի անգլիական ընկերութեան պատկանելէ, և կը կառավարուի ուղղակի անգլիական կառավարութեան կողմէ:

Կղզիին մայրաքաղաքն է Սէն Ճէյմսթաուն՝ որուն մօտերը կը գտնուի Նաբոլէոնի նախկին գերեզմանը: Այդ մայրաքաղաքը ամբողջ կղզիին միակ վայրն է որուն նաւեր կրնան մօտենալ: Սէն Ճէյմսթաուն միակ փողոց մը ունի, որուն մէջ կը գտնուին 300 տուներ: Քաղքին ճիշդ մօտը ամրոց մը կը գտնուի, կառուցուած 200 մեթր բարձրութեամբ ապառաժի մը վրայ: Հոն շինած են նաեւ դիտարան մը, քարափ մը և պզտիկ փարոս մը: Կղզիին մէջ բնաւ գիւղ չկայ. ագարակներ միայն կը տեսնուին, հաստատուած իրարմէ բաւական հեռու:

Լոնկվուտ, որ Նաբոլէոնի բնակավայրը եղաւ, նախապէս ագարակ մըն էր: Նշանաւոր պատերազմիկին մահէն վերջը նորէն ագարակի վերածուած է: Այդ շէնքը շինուած է 533 մեթր տարածութեան մը վրայ: Ապահովաբար անգլիական կառավարութիւնը հոն պիտի փակէ Պօէր գերիները, այլ և այլ նորոգութիւններ ընելէ ետքը: Կղզին սքանչելի կերպով պաշտպանուած է ո՛ և է յարձակման դէմ՝ ո՛չ թէ միայն իր բնական անառիկ դիրքովը, այլ նաեւ ռազմագիտական միջոցներով:

Ամէն տարի, մօտաւորապէս 3000 նաւեր կը հանդիպին Ս. Հեղինէ. կը գուշակուի անշուշտ թէ այդ նաւերէն մեծ մասը անգլիական ընկերութեանց կը պատկանին: Բնակիչները գլխաւորաբար կ'ապրին այն առեւտուրով՝ զոր կ'ընեն այցելու նաւերուն հետ: Արմտիքի կողմէ կղզին բաւական հարուստ է. կ'արտադրէ նաեւ ձի, այծ, խոզ, ոչխար, եզ և ձուկ: Մօտաւորապէս 150 գետակներ սքանչելի ջուր մը կը մատակարարեն կղզիին: Կլիման տեղ տեղ մեղմ է, տեղ տեղ ալ սոսկալի ըլլալու աստիճան տաք: Տարին երկու անգամ միայն կ'անձրեւէ, յունուարին և յունիսին, իւրաքանչիւր անգամին ինչէն տասը շաբաթ շարունակուելով:

ԱՏԱՆԱՅԷՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Հայ ուխտաւորներ. — Շարունակ անձրեւ. — Կառավարական նոր շէնքի մը հիմնարկէք. — Բամպակի գնոյն տարապայման յառաջացումը. — Յիմարանոցի մը շինութիւնը:

ԱՏԱՆԱ, 9 Մարտ 1900

Բարեպաշտական բոլոր ուխտագնացութեանց մէջ դրամն է որ կարեւոր դեր մը ունի միշտ: Ս. Տեղեաց ուխտաւորներու տարապայման նուազման և անկման պարագաները ակէ կասում ունեցած են վերջին մէ քանի տարիներու միջոցին: Ամէն տեղ ուր դրամական տագնապ տիրած է չէ կրցած իր ծոցէն հանել բարեպաշտիկ մամիկներու և պապերու երամը, որով նեղուած է նոյն Միաբանութիւնը դրամապէս ինչ ինչ նեղութեանց ենթարկուելով: Սակայն այսօր ամէն կողմ առեւտրական կենդանութեան մը որոշ շարժումներ վերսկսած ըլլալով, այդ գովելի և նախանձելի բարեպաշտական սովորութիւնն ալ իր լայն ըմբռնումը վերագտած է, ուխտաւորներու անվերջ և անդադրում գնացքովը: Տեղւոյս սոյն բարեպաշտական հոսանքը ինչպէս որ լաւագոյն տարիներու մէջ կը կատարուէր, այս տարի ալ սկսած է: Երկու շաբաթէ ի վեր անհամար ուխտաւորներ սկսած են հեռանալ իրենց տուներէն դէպի Ս. Երուսաղէմ. հարուստ գերդաստաններու թիւը զգալի կերպով բարձրացաւ այս տարի, ուրախ ենք աւետելու: Ս. Յակոբեանց Միաբանութիւնն ալ առաւել քան նախորդ տարիները պիտի կրկնապատկէ իր ջանքը յիշեալ ուխտաւորներու անդորրութեան և հանգստութեան համար, և անշուշտ պիտի վարձատրուի լիաբուռն: Ուրեմն բարով ողջերթ մաղթելով իրենց, յուսանք թէ Արեւելքի աննման թղթակից «Վորը»ը պիտի բարեհաճի իր զբաղեալ ժամերէն մեզի ալ յատկացնել իր համով հոտով թղթակցութեանց մէջ բաժին մը նուիրելով տեղւոյս ուխտաւորներուն:

Ամսէ աւելի է որ ամբողջ դաշտը միապաղաղ ծովու երեւոյթը առած է, առուակներու խոխոջը երկրագործներու սրտերը հալ ու մաշ կ'ընէ, մշակական առեւտուրը ետ մնացած ըլլալուն սըրտերնին գոհ տպաւորութեան տակ չէ: Սէյհանի երբեմնի հեզիկ հոսանքը այսօր խառնըրախ ծիու մը երեւոյթը առած է: Քաղքէն դուրս բնակող խեղճուկ բնակիչները ահ ու դողով սկսան իրենց աղիւսեայ տուները պաշտպանել ամեհի Սէյհանի կոհակներուն հանդէպ. սակայն Սէյհան գթալ չգիտցաւ շատերուն, և փլատակներու կոյտեր միայն թողուց: Ինչ որ ալ ըլլայ, աղէտքին տեւողութիւնը քիչ եղաւ: Երկաթուղիի վարչութիւնն ալ պէտք եղած միջոցները ձեռք առած էր աղէտքին առաջքը առնելու համար: Նոյն բանը պատահեցաւ Մարսուցի և Մերսինի մէջ: Մերսինի բանուկ նաւահանգիստին մէջ 1,500 պարկ կինէթ 150-200 հակ բամբակ և անհաշուելի վաճառականական ապրանքներ ջրամոյն ըլլալով ապահովագրական տուներու մեծ կորուստներ պատճառեցին. ճամբորդներն ալ յաւելուածական ճամբորդութիւններ ըրին նաւերուն նաւահանգստի մէջ խարսխել չկարենալուն համար: Երբ օդերը բացուին մեծ թափով առաջ պիտի տարուին երկրագործական զբաղումները, որոնք մեծապէս ետ մնացին տեղւոյն անձրեւներու պատճառաւ:

Կառավարական նախորդ շէնքին տեղ նոր շէնքի մը հիմնարկէքը կատարուեցաւ անցեալ շաբթ՝ Վսեմ. կուսակալին, կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն և խուռն բազմութեան մը ներկայութեան: Ոչխարներ զենուելով բարեմաղթութիւններ եղան Օգոստ. կայսեր կենաց: Ներկաներուն լուսանկարները առնուեցան Վսեմ. Կուսակալին հրամանով:

Եթէ երբեք հրապարակի արդի տարապայման յառաջացումը քիչ մը կառհէին մեր վաճառականները, մեծապէս պիտի օգտուէին բամպակի գործէն. անգլեւթրանսվալեան պատերազմը անշուշտ մեծապէս օգտեց բամպակի առեւտուրին. դեռ երկու ամիս առաջ պաթմանը 17 ղրուշէն 18 ղրուշի դանդաղ գործառնութիւնները այսօր 28 ու կէսէն 30 ղրուշի բարձրացան, ան ալ տեւական գինով մը գրեթէ: Սակայն դժբաղդութիւնը հոն է որ ոչ հրապարակի վրայ և ոչ ալ մթերանոցներու մէջ առատ ապրանք մնացած է. 30-35,000 հակէն (իւրաքանչիւր հակ առաջ 700 ղրուշ կ'արժէր, բայց հիմակ 1200 ղրուշ կ'արժէ) հազիւ այսօր 9-10 հազար հակ կայ պահեստի. ատոնց ալ մեծագոյն մասը տեղային մանարանի, Եայլի պիտոյքին յատկացուած է արդէն: Եւրոպական հրապարակի վրայ տեղւոյս բամպակին բռնուիլը պատիւ մըն է անշուշտ քաղքիս երկրագործներուն և վաճառականներուն համար. խրոզութիւն մը զոր թերթերն ալ ծանուցին ժամանակին մեծ գովեստներով: Շաբթուս մէջ նոր բերքի ցանուիլը սկսաւ. մաղթենք որ այս հաստատուն գիները նոր բերքին համար ալ շարունակուին:

Տեղւոյս Վսեմ. կուսակալին ջանքով, քաղքիս մէջ տրուած պարահանդէսի մը հասոյթով սկսաւ շինուիլ յիմարանոց մը՝ կից համազգային հիւանդանոցին. հիւանդանոցի նախկին շէնքը իր գեղատեսիլ ձեւովը աչքեր կը պարուրէ հեռուէն դիտուելով. քաջայոյս ենք որ արդի նորակառոյց շէնքը պիտի աւելցնէ այդ հմայքը. մաղթենք նոյնպէս խիստ աննշան թիւ մը տեսնել այդ շէնքին մէջ պատսպարուելու համար եկող խեղճերու:

Դ.

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԱԶԳԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 26 Մարտ 1900

Հոլանտայէն հասնող թղթակցութիւնները մատնացոյց կ'ընեն այն անհանգստութիւնը որ ժամանակ մը ի վեր կը տիրէ, այնտեղի զարգացած դասուն մէջ, երկրին ապագային նկատմամբ: Երկար ատեն խաղաղ ապրած էին և կրցած էին վաճառականութեան և ճարտարարուեստին մեծ զարկ տալ, որով Ամսթէրտամը աշխարհիս ամենամեծ վաճառականական քաղաքներէն մէկը ըլլալ և Ռոթէրտամն ալ Հոլանտայի գլխաւոր վաճառաշահ քաղաքը:

Երբեմն՝ Գերման կայսրութեան հրապարակագիրներէն ոմանք կծու լեզուով, այդ փոքրիկ թագաւորութեան միացումը (կայսրութեան հետ) կը խնդրէին, յիշելով թէ շատ երկար ատեն՝ մինչեւ Վեսթֆալիի դաշնագրութիւնը (1648) այն գաւառները որ այսօր Օրանժի տան իշխանութեան տակ կը գտնուին, օրինաւորապէս Գերմանիոյ կայսրութեան կը պատկանէին: Այս պատմական փաստին վրայ կ'աւելցնէին նաեւ ցեղային և լեզուաբանական փաստեր, որոնց համեմատ Հոլանտացիք միեւնոյն գերման ընտանիքին կը պատկանէին, Հանովրայեցոց, Մէքլէմպուրկցոց, և այլոց հետ, ու կը խօսէին անոնց նման գերմաներէն գաւառաբարբառ մը. ուստի պէտք է որ միանան գերման կայսրութեան հետ՝ այդ միեւնոյն պատճառներով որոնցմով միացած են վերջինները:

—)(3)(—

ՎԵՐՋԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՍ

Օգոստոս 30

Փոքրիկ ու վերին աստիճանի հանդարտ խորշիկ մը կը ձեւացնէ Էրտէքի նաւահանգիստը: Առտուն կանուխ կառք մը կը նստիմ Պանտրմա երթալու: Ճամբուն երկու կողմը այգիներ կան: Առոյգ ու հաստարմատ որթատունկերէն կը կախուին ճերմակ ու սեւ ողկոյզներ, որ արդէն նորածագ ու մշուշապատ ճաճանչներուն ներքեւ կը ծիծաղէին կարծես: Քիչ յետոյ կը մտնենք ձիթենիներու պարտէզներուն մէջ: Այս տարի պտուղ չեն տուած ասոնք և իրենց փոշեգոյն տերեւները վայրահակ ու տխուր կ'երեւան առաւօտեան զեփիւռէն: Մեր վերեւ կը թողունք հռչակաւոր Կեզիկ կամ Կիզիկոն քաղքին աւերակները: Այս քաղաքը Քրիստոսի թուականէն առաջ Գ. և Դ. դարերուն մանաւանդ՝ խիստ նշանաւոր էր և ունէր մօտաւորապէս 300,000 բնակիչ: Ասիական ափերուն վրայ միակ մրցորդն էր Աթէնքի, իր երկու նաւահանգիստներովը, մէկը արդի Էրտէքին տեղը, միւսը Պանտրմայի դիմացը, Թերսկզլի պարանոցին արեւելեան կողմը: Կիզիկոնի աւերակները մեծ մասամբ քանդուած են: Սակայն Թէմաշալըք ըսուած տեղը, որ աւերակներուն կեդրոնն է, տակաւին անսպառ նիւթեր ունի հնախոյզի մը ուսումնասիրութեան համար: Կիզիկոն նշանաւոր եղաւ նաեւ քրիստոնէութեան ժամանակ: Յունական մեծ մետրապոլտութիւն մը կը գտնուէր հոս, ասիական եզերքներու, ինչպէս Հերակլիայի (արդի Էրէյլի) մետրապոլտութիւնը, հին Թրակիոյ (Էտիրնէի վիլայէթ) համար: Կառքը մերթ աւազուտ գետիններէ կ'անցնի հանդարտ, ճախնային կամ փափուկ բարձրահասակ խոտերու մէջտեղէն, մերթ զառ ի վեր, զառ ի վար, երբեմն քարքարուտ ճորերէ: Վերջապէս Պանտրմայի սիրուն այգիները կը թողունք մեր աջ կողմը և երեքուկէս ժամէն կը մտնենք քաղաքը: Քարափին երկարութեամբ, մուհաճիրի սայլերու անհամար շարքը խափանած է ճամբան. ճըրճռոց, փոշի, աղմուկ: Առեւտրական փոքրիկ, բայց կենդանի, մշտաշարժ նաւահանգիստ մըն է Պանտրմա, որ քիչ ժամանակի մէջ կարեւոր դիրք մը գրաւած է: Բովանդակ Քարասի նահանգին առեւտուրը, ներածումն ու արտածումը հոն կը կեդրոնանայ: Ինչ որ է Տէտէ-Աղաճը Էտիրնէի վիլայէթին համար, նոյնն է Պանտրմա Պրուսայի վիլայէթին: Հաւանական կը կարծուի որ քիչ ատենէն Պալըքեսէր-Պանտրմայի մէջ երկաթուղիի գիծ մը հաստատուի, անցնելով Գասապայէն և Միխալըճէն և միւս կողմէ երկարելով դէպի Սոմա, Իզմիր-Սոմայի գծին կցուելու համար: Կ'ըսուի թէ անգլիական կամ պէլճիքական ընկերութիւն մը խնդրարկու եղած է արդէն և յաջողութիւնը շատ հեռու չէ:

Պանտրմայէն Միխալըճ. — Պանտրմա երկրաչափական յատակագծով շինուած կոկիկ քաղաքներ ունի: Բնակիչները որոնց թիւը 8000ը կ'անցնի այսօր, կը զբաղին ծովային առեւտուրի գործերով, արհեստներով, այգեգործութեամբ և երկրագործութեամբ: Ինչպէս ամէն տեղ, հոս ալ ծովային առեւտուրին մեծ մասը և ամբողջ մեծ ու փոքր նաւարկութիւնը Յունաց ձեռքն է: Արմանք ու զարմանք կ'անեւնամ ամէն անգամ որ նաւահանգիստ մը կ'այցելեմ, կ'ուսումնասիրեմ, և կը ստուգեմ որ հայ ժողովուրդը բոլորովին անընդունակ է ծովային աշխատութեանց և ձեռնարկներու: Աւասիկ Ռոտոսթոյի երեք հարիւր տարուան գործունէութիւնը, նոյնպէս Պանտրմա, Իզմիր, Պոլիս, Տրապիզոն, Սամսոն. փոխադրութեան փոքրիկ նաւակներէն սկսեալ, մինչեւ փոքր ու մեծ առագաստանաւերու և շոգենաւերու նաւատորմիղները Յոյներու սեփական է: Միջերկրականի ասիական ափերուն վրայ ալ, Ատալիա, Մերսին, Իսկենտէրուն, Պէյրութ, Եաֆա, Լայլն, միեւնոյն զբաղումը սեփական է եգիպտացի Ֆէլլահին: Գերազանցապէս ցամաքային ժողովուրդ, ծովուն միտաշարժ ու թեթեւ կենցաղը, երբեք չյարմարեցաւ մեր դանդաղ նկարագրին: Հնաւանդ միեւնոյն երեւոյթն է որ երեւան կու գայ. ծովափնեայ բնակիչներ փոխեցին իրենց արտասանութիւնը, մորթին գոյնը, կազմուածքին ձեւը, մէկ խօսքով ֆիզիքական բնաշրջման կանոնաւոր շրջան մը անցուցին դարերէ ի վեր. բայց ծովու կեանքը մնաց միշտ իրենց անմատչելի: Ոչ թէ աշխատութեան բարոյական կորովը և կեանքի փիլիսոփայութիւնն է որ իրենց ոյժերը կը վերանորոգէ ապրուստի և կենցաղի համար ջանք ու քրտինք թափելու, այլ ուտելու, ապրելու, բնական պահանջը, բնազդումը:

Կը ցաւիմ որ ստիպուած եմ այսքան խիստ դատել մեր ժողովուրդը: Աշխատութեան նկատմամբ, աւելի գէշ ըմբռնումներ ունին այն տակաւին, բայց հոս տեղը չէ զանոնք ալ երեւան հանելու: Ես կը կարծեմ որ գաղթականութեանց մէջ, չփոխուելով օտար տարրերու հետ, հայ ժողովուրդը պէտք էր թօթափած ըլլայ իր նկարագրին յատուկ եղող տեսակ մը դանդաղութիւնն ու գործի մէջ՝ մտածելու սխալ եղանակը. ա՛ւա՛ղ, այդպէս չեղաւ: Կոյր հետեւողութիւն մը միայն ունին, խորամանկ ու կասկածոտ հետեւողութիւն մը: Առեւտրական նորագոյն ասպարէզները չեն սորվեր, չեն ուսումնասիրեր, այլ կը գողնան, ասոր համար է որ ուշ կ'ըմբռնեն արդի ժամանակներու տնտեսական յարաբերութիւններն ու սովորութիւնները:

* * *

Ճամբորդութեան մէջ հանդիպիլ քաղաք մը և զայն իր բազմադիմի կողմերովը, նիւթական և բարոյական այլեւայլ տեսակէտերով, ուսումնասիրելը ժամանակի խնդիր է. հերիք չէ ժամանակ՝ միջոցներ ալ ունենալու է: Քաղաքի մը տեղական սովորութեանց և քաղաքակրթութեան տեղական աստիճանին վրայ գաղափար կազմելու համար, աղէկ մը տեսնելու է տուներու մէջ տիրող կարգն ու սարքը, ընկերական յարաբերութեանց կերպը և նոյն քաղաքի զարգացած անհատներու դատողութեան և իմաստասիրութեան եղանակը:

Արդ, ժողովրդին նախնական սովորութեամբ որ տակաւին կենդանի մնացած է գաւառային շատ մը քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ, ճամբորդ հիւր մը, ծանօթի մը, բարեկամի մը կողմէ ընդունուելէ յետոյ՝ կարգով կը մեծարուի այս վերջինին բարեկամներէն, կամ գոնէ անոր հետ կ'այցելէ բազմաթիւ մարդիկներու՝ ծանօթանալու և ճանչցուելու համար: «Բարեկամը մեր տունը բե՛ր, թող մեր լեղի խահուէն ալ խմէ». ահա՛ բանաձեւը պարզ ու անկեղծ հիւրասիրութեան մը, ուր կը զգաս թէ հրաւիրողը ներքին բարոյական փափաք մը ունի, այդ նորեկին, այդ օտար ազգայինին հետ ծանօթանալու:

Այդ հնաւանդ հիւրասիրութիւնը ալ չէ մնացած: Ցուրտ ու անտարբեր յատկութիւններով օժտուած, այս գաղթականութեանց մեծագոյն մասը, թերեւս ամէնքը — ըլլա՛ն Ռումէլիի կողմը, ըլլա՛ն Պրուսայի և Իզմիրի վիլայէթներուն մէջ — կ'ապրին իրենք իրենց մէջ ամփոփուած: Ինչպէս իրենց ընտանեկան և ընկերական յարաբերութեանց մէջ չունին այն ջերմութիւնը, որ յատուկ է գաւառացիին, նոյնպէս օտարական ազգայինի մը հանդէպ կը պահեն տեսակ մը հիւրատեաց պաղութիւն:

ԳԱԼՈՒՍՏ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

Մինչեւ հիմա մեծ կարեւորութիւն տրուած չէին այդ տրամաբանութեանց եւ արդէն Հոլանտացիք կը յուսային թէ Անգլիա զիրենք պիտի պաշտպանէ Գերմանիոյ դէմ, վասն զի իրենց յայտնի կ'երեւար թէ Անգլիա չպիտի հանդուրժէր Գերմանացիները Հռենոսի և Մէօզի գետերուն տիրացած տեսնել։

Բայց Հարաւ-Աֆրիկեան պատերազմը ամէն բան կերպարանափոխեց. այն հին բարեկամութիւնը որ գոյութիւն ունէր Անգլիացւոյ և Հոլանտացւոց միջեւ, թշնամութեան փոխուեցաւ։ Հոլանտացիք՝ բնական է՝ իրենց ցեղակից Պօէրներուն կողմը բռնեցին. այդ պատերազմը Հոլանտացւոց համար գրեթէ ազգային պատերազմ մըն էր։ Եւ այսօր Անգլիոյ վրայ ունեցած վստահութիւննին բոլորովին անհետացած է։

Ասկէ զատ նոր վախի պատճառ մըն ալ կայ, որուն վրայ մինչեւ օրս չէին մտածած.—Սօնտի կղզիները բաւական արդիւնաբեր են Անգլիոյ ախորժակը գրգռելու համար։

Միեւնոյն ժամանակ համագերմանութիւնը Գերմանիոյ մէջ նոր և խոշոր քայլեր կ'առնէ, և այն գաղափարը թէ Հոլանտա անբաժան մաս պիտի կազմէ Գերման կայսրութեան, Տեւտոններու գլխին մէջ կը դրոշմուի ևս քան զեւս։ Եւ այն յանկարծական բարեկամութիւնը զոր Գերմանիոյ կայսրը կը ցուցնէ Անգլիացւոց, ենթադրել կու տայ ամէն տեսակ դժբաղդութիւններ Հոլանտայի համար։

Այս պատճառաւ ճշմարիտ տխրութիւն մը կը տիրէ հոլանտական այն շրջանակներուն մէջ՝ ուր իրենց ազգին ապագային վրայ կը մտածեն։ Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ մէջ բռնուելով ի՞նչ պիտի ըլլայ կամ կրնայ ըլլալ խեղճ Հոլանտան։

* * *

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, ինչպէս հեռագիրը հաղորդեց, Սըր Ուիլֆրիտ Լօուսըն ծանոյց Պ. Պալֆուրի թէ չորս շաբաթէն մտադիր է մեծ վիճաբանութիւն մը յարուցանել՝ հաշտութեան պայմաններուն վրայ։ Գանձային Նախարարն ալ պատասխանեց թէ պիտի չընդդիմանայ։ Յետոյ խօսք առաւ երեսփոխան Պ. Մաք Նէյլ և ըսաւ. «1900 փետր. 10ին զինուորական գրաքննիչ Օ'Միրա հրամանատարը Պ. Սէսիլ Ռոտսի սեպհական թերթին տնօրէնին գրեց թէ բանակին շահերուն և քաղաքին պաշտպանութեանը համար նախատական երկու յօդուածներ հրատարակած ըլլալով, ասկէ վերջը հրատարակութենէ առաջ փորձերը պէտք է ներկայացնէ զինուորական իշխանութեանց։ Ասոր վրայ տնօրէնը դադրեցուց լրագիրը։ Երբ Քիմպըրլի ազատեցաւ և Ֆրէնչ զօրավարը հոն մտաւ, Պ. Սէսիլ Ռոտս որ մինչեւ այն ատեն լուռ մնացած էր, Ֆրէնչ զօրավարին ներկայութեանը բացատրութիւն ուզեց. յօդուածին պատասխանատուութիւնը իր վրայ առաւ և խստիւ պախարակեց Քէքեւիչ գնդապետը, հրաւիրելով զայն դուրս ելլել այն սրահէն, ուր տեղի կ'ունենար այդ տեսարանը։» Պ. Մաք Նէյլ խօսքը աւարտելով հարցուց պատերազմական նախարարութեան խորհրդականին թէ ի՛նչ պիտի ընէ և ի՛նչ միջոց ձեռք պիտի առնէ իր ստորադասեալը պաշտպանելու համար։ Պ. Ուինտէմ պատասխանեց թէ այդ մասին պաշտօնական տեղեկութիւն մը չունի և թէ ընելիք բան մը եթէ կայ Լորտ Ռօպէրթս հարկաւ պիտի ընէ։ Պ. Մաք Նէյլ հարցուց թէ քննութիւն պիտի չկատարուի՞։ Պատերազմական խորհրդականը պատասխանեց թէ Նախարարը կատարելապէս վստահ է Լորտ Ռօպէրթսի վրայ և հարկ չի տեսներ անոր հրահանգ տալու։

—Իբրեւ ապացոյց այն կէտին թէ կառավարութիւնը բնաւ ծրագրած չէ խորհրդարանին լուծումը, մէջ կը բերուի ներքին գործոց խորհրդականին սա յայտարարութիւնը՝ հանքային Ընկերութիւններու մէկ պատուիրակութեան. «Եթէ կառավարութիւնը խորհրդարանական ուրիշ նստաշրջան մը ունենայ, ինչ որ շատ հաւանական է, կը յուսամ թէ նկատողութեան պիտի առնեմ ձեր ներկայացուցած խնդիրը։»

«ԹԱՅՄԶ»ԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզ չորեքշաբթի օրուան իր թիւին մէջ հետեւեալ հեռագիրները հրատարակած է.

Պլէօմֆօնթայն, 26 մարտ. — Բրէպընթ զօրավարը, որ առանց հրաժարելու Պլէօմֆօնթայնի շրջականերուն հրամանատարութեան պաշտօնէն, իր ագարակը գացած էր, Քրիւկէր նախագահէն գրաւոր արտօնութիւն ստանալէ վերջը, Եօհաննէսպուրկի ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելով Բրէթորիա ղրկուեր է։ Այդ հրամանը Քրիւկէրի կողմէ տրուեր է։ Ուրիշ երկու ագարակապաններ ալ, որոնք արտօնագիր ունէին, նոյն զօրավարին հետ Բրէթորիա ղրկուեր են։ Պօէրները Քրօնշթատի մէջ կը համախմբուին։ Հոն զինուորական մեծ խորհուրդ մը կը գումարուի։

Ալիուալ-Նորթ.—Սըր Ալֆրէտ Միլնէր, Բարեյուսոյ Գլուխին ընդհանուր դատախազին հետ, երէկ հոս հասաւ, վերջերս թշնամիին ձեռքը անցած տեղերը աչքէ անցընելու համար։ Ընդհանուր դատախազը տեղեկութիւն առաւ այն միջոցներուն վրայ զորս Պրապանթ զօրավարր ձեռք առած էր ապստամբականներուն նկատմամբ, և գոհ մնաց։

Լէտիսմիթ, 27 մարտ. — Վերջին լուրերու նայելով, Պօէրները միշտ Պիկկարապէրկի վրայ կը գտնուին։ Անոնց սայլերը Նիւքէսլի մէջ թաղուած են։

Ալիուալ-Նորթ, 27 մարտ.—Սըր Ալֆրէտ Միլնէր, գաղթային զօրաբաժինը աչքէ անցընելէ ետքը, շնորհաւորեց Պրապանթ զօրավարը ու սպաները, զինուորներուն կանոնաւոր ընթացքին և անոնց քաջագործութիւններուն համար։ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր յետոյ այցելեց հիւանդանոցը և գոհունակութիւն յայտնեց։

Բեդերսպուրկ, 27 մարտ.— Ռուս կառավարութիւնը ղրկեց իր պատասխանը՝ միջամտութեան մասին Պօէրներու կողմէ եղած պահանջումին համար։ Այդ պատասխանագիրը նման է միւս տէրութեանց պատասխաններուն։ Մեծ համակրութիւն կը յայտնէ Պօէրներուն. նաեւ շատ կը ցաւի թէ ներկայ պարագաներուն մէջ պիտի չկրնայ անոնց խնդիրքը կատարել։ Գրեթէ հաստատուած կ'երեւայ որ Շթայն ու Քրիւկէր նախագահները եթէ իրենց պահանջումը, Լորտ Սոլզպէրիի հեռագրելէ առաջ, տէրութեանց ուղղած ըլլային, անգլիական կառավարութեան մօտ դիմում մը պիտի ըլլար ի նպաստ Պօէրներուն։ Արդիւնքը կարելի է նոյնը պիտի ըլլար, բայց Լորտ Սոլզպէրիի անդառնալի և բացարձակ յայտարարութենէն ետքը, ո եւ է կառավարութեան համար անկարելի էր մօտէն կամ հեռուէն միջամտել։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴՐՕՇԸ

Մէլպուրնէն մարտ 27 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.— «Հոս միջադէպ մը պատահեցաւ որ բաւական աղմուկ յարոյց։ Ամբոխը վար առաւ խանութի մը առջեւ պարզուած գերման դրօշ մը, կարծելով որ խանութպանը Պօէրներուն համակիր է։ Գերմանիոյ հիւպատոսը պահանջեց որ կառավարութիւնը հրամայէ իր պաշտօնեաներէն մէկին՝ դրօշը նորէն իր տեղը դնել՝ տեղւոյն երեւելիներուն ներկայութեանը։ Կառավարիչը ցաւ յայտնեց այդ միջադէպին համար և խոստացաւ պատժել յանցաւորները, բայց յարեց թէ պիտի չկրնայ ընդունիլ հիւպատոսական պահանջումը։ Հիւպատոսը խնդիրը Պերլին տեղեկագրեց։»

ՊԼԷՕՄՖՕՆԹԱՅՆ

Պլէօմֆօնթայնէն կը գրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ անձրեւներուն հետեւանքը զգալի կ'ըլլայ. թէ զինուորները վրան ու վերմակ չունին և թէ հիւանդութեան բազմաթիւ դէպքեր կը պատահին։

ՍԸՐ Ճ. ՀՈՒԱՅԹԻ ՃԱՌԸ

Սըր Ճորճ Հուայթ, կ'ըսէ Քէյթաունէն անցեալ երեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը, գումարման մը մէջ ճառ մը խօսելով ըսեր է.

«Երբ Նաթալ հասայ, լրջօրէն նկատողութեան առի պատերազմը։ Յայտնի էր թէ Պօէրները՝ իրենց աշխարհագրական ու ռազմագիտական դիրքին, իրենց մեծ թիւին և արտասովոր դիւրաշարժութեան շնորհիւ, պիտի արշաւէին բրիտանական երկիրը, և թէ Անգլիացիները չէին կրնար յուսալ որ հաւասար պայմաններով անոնց պիտի հանդիպին։ Պօէրներուն համար զօրութեան տարր մըն էր անոնց կատարեալ ինքնավստահութիւնը. բայց Սիմընս զօրավարը Կլէնքօէի մէջ ցոյց տուաւ թէ կրնայ դէմ դնել անոնց թիւի մեծ առաւելութեանը, և զանոնք իրենց խիստ զօրաւոր դիրքերէն վանել սուիններով։ Պօէրները հասկցան թէ Անգլիացիները որչափ կարող են քաջագործութեան Էլանտսլակթի մէջ, ուր մեր զինուորները՝ Ֆրէնչ զօրավարին և Համիլթըն գնդապետին հրամանատարութեամբ՝ նորէն ապացուցին թէ կարող են թշնամին վանել իր դիրքերէն։ Այդ գործողութիւնները մեծ ազդեցութիւն ունեցան պատերազմին վրայ։ Որովհետեւ թշնամին մօտէն կը պաշարէր Լէտիսմիթը, որոշեցի հարթ գետնի վրայ յարձակում կատարել, Լոմպարտս Քոփի մէջ։ Անոր դիրքը գիտցած ըլլալ կը կարծէի. բայց Պօէրներուն տեղեկութիւն առնելու սքանչելի կազմակերպութենէն միշտ նեղուեցանք։ Կէս գիշերին եթէ թնդանօթ մը տեղէն խախտէր, առտուն թշնամին կ'իմանար։ Նիքոլսըն-Նէքի աղէտին ամբողջ պատասխանատուութիւնը ստանձնեցի։ Յետոյ հասկցայ թէ Նաթալի կացութեան պատասխանատուութիւնն ալ իմ վրաս պիտի մնար։ Լէտիսմիթ գաղթավայրը պաշտպանող վահանը ըլլալով, կը յուսայի երկար ատեն այդ վահանը գործածել ժամանակ տալու համար որ պէտք եղած օգնութիւնը հասնի։ Տխուր ժամերը անցան։ Փառք կը համարիմ՝ Լորտ Ռօպէրթսի մէկ տեղակալը ըլլալս, վասն զի մարէշալը Անգլիոյ ամէնէն մեծ զինուորն է և ամբողջ ազգին սիրտը գրաւած է։»

Սըր Ճորճ Հուայթի այդ ճառը ծափահարուեցաւ։ Համակրական ցոյցեր եղան թէ՛ զօրավարին և թէ Լորտ Ռօպէրթսի համար։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 30 մարտ.—Լորտ Ռօպէրթս կը հեռագրէ Պլէօմֆօնթայնէն թէ Քլէմէնց զօրավարը Ֆօրսմիթը գրաւելով, երկու թնդանօթ և մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք ու պաշար գտեր է։ Պօէրները հետզհետէ զէնքընկէց կ'ըլլան։

—Լորտ Ռօպէրթս այս օրուան թուականով կը հեռագրէ Պլէօմֆօնթայնէ թէ Պրանտֆօրթի հարաւային կողմը, Քարէզիֆօնթէյնի մօտ, բլուրները գրաւող Պօէրները ետ մղուեր են Անգլիացիներուն կողմէ, որոնք քիչ ետքը գրաւեր են այդ բլուրները։ Պօէրները Պրանտֆօրթ քաշուեր են։ Անգլիացիներուն կորուստն է մէկ սպայ մեռած և եօթը վիրաւոր. նաեւ հարիւր զինուոր՝ մեռած ու վիրաւոր։

Լոնտոն.—Վանուիսոլէէն կը հեռագրեն թէ ապստամբները բոլորովին ցիրուցան եղած են։ Քէնհարտ վաղը պիտի գրաւուի, առանց ընդդիմութեան։

Ուօրէնթըն.—Պօէրները երէկ ռմբակոծեցին անգլիական բանակետղը. նաեւ բուռն հրացանաձգութիւն մը կատարեցին։ Անգլիական երկու թնդանօթ լռեցուցին Պօէրներուն հրացանները։

Բրէթորիա.— Կէսօրէն ետքը կատարուեցաւ Ժուպէր զօրավարին յուղարկաւորութիւնը։ Ժողովուրդին ամէն դասակարգերը ներկայ գտնուեցան։ Զինուորական կցորդները և գերի ինկած անգլիական սպաները պսակներ դրին դագաղին վրայ։

Նիւ Եորք.—Բրէթօրիայէն ամերիկեան լրագրի մը ուղղուած հեռագրի մը նայելով Քրիւկէր նախագահը յոյս յայտներ է թէ Թրանսվալ պիտի յաղթէ։

Քէյբթաուն.—Բարեյուսոյ Գլուխին նախարարապետ Պ. Շրայնէր յայտարարեր է պատգամաւորութեան մը թէ ազդու դիմում ըրած է անգլիական կառավարութեան, որպէս զի պօէր գերիները Սէնթ-Էլէն կղզին չղրկուին։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պլէօմֆօնթայն, 31 մարտ. — Քարիթ մօտ կատարուած ընդհարման միջոցին Պօէրները երեք ժամ ընդդիմացան և բուռն կրակ մը տեղացուցին իրենց ամբողջ դիրքերուն վրայէն։ Բլուրին վրայ թնդանօթ մը դնելով լաւ նշանառութեամբ ռմբակոծեցին Անգլիացիները։

Բրէթորիա.— Օտար հիւպատոսներուն պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը ո՛չ մտադրութիւն ունի և ոչ ալ որոշած է քանդել ոսկի հանքերը։

Լոնտոն.— Երէկուան լրագիրները Պլէօմֆօնթայնէն այսօրուան թուականով հեռագիր մը հրատարակած են թէ մարտ 29ին Պրանտֆօրթի մօտ կատարուած ճակատամարտը կէս գիշերէն սկսելով մինչեւ հետեւեալ օրուան իրիկունը տեւեր է։ Երկու կողմէն ալ մեծամեծ կորուստներ կան։ Քրօնշթատի մէջ Պօէրներուն հրամանատարը վեց հազար հոգի Պրանտֆօրթ ղրկեր է օգնութեան համար։

—Հեռագրական լուրերու նայելով Պօէրները քանի մը բլուր կորսնցուցեր և և Քրօնշթատի հիւսիսային կողմը քաշուեր են, ուր կարեւոր համախմբութիւն մը կատարուած է՝ Օլիվիէ հրամանատարին տասը հազար զինուորներով։

—Պլէօմֆօնթայնէն կը հեռագրեն թէ Քրիւկէր նախագահը մտադիր է ռմբակոծել Պլէօմֆօնթայնը։

—Շթայն նախագահը յայտարարութիւնով մը ծանոյց Օռանժ բնակող Անգլիացիներուն որ եթէ չուզեն Պօէրներու բանակին մէջ ծառայել, իբրեւ դասալիք պիտի նկատուին և հրացանի պիտի բռնուին։

—Անգլիացիները ետ մղելով Պրանտֆօրթի հարաւային կողմը ամրացած Պօէրները, տիրեցին անոնց այդ դիրքերուն։

— Քրիւկէր նախագահը հրաւիրեց Պլէօմֆօնթայնի կիները ու տղաքը որ քաղաքէն հեռանան ռմբակոծութենէն առաջ։

—Ուօրէնթընի շուրջը միշտ ընդհարումներ կը կատարուին։

—Պրանտֆօրթի մէջ խիստ արիւնալի ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ։ Արդիւնքը նպաստաւոր եղաւ Անգլիացիներուն։

—Քլէմէնց զօրավարը Քօֆֆիֆօնթայն հասաւ։

ԺԷԶՈՒԻԹՆԵՐԸ.— Վիէննայէն մարտ 27 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.

«Բէբէր Լոյդ սա տողերը կը հրատարակէ որոնք շահեկան ու հետաքրքրական են՝ Աւստրիոյ մէջ Ժէզուիթներուն ի՛նչ մեծ ազդեցութիւն ունենալը գիտցողներուն համար.—«Ժէզուիթները շատ փափաքող կ'երեւնան Խրուաթիոյ մէջ հաստատուելու։ Ակրամի արքեպիսկոպոսը վերջերս Վիէննա գտնուած միջոցին, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ պապական նուիրակին հետ՝ Խրուաթիոյ մայրաքաղաքին մէջ Ժէզուիթներու գաղթականութիւն մը հաստատելու համար։ Այդ միաբանութեան անդամները, սակայն անցեալին մէջ այնչափ աննպաստ տպաւորութիւն մը գործած են Խրուաթիոյ մէջ որ, ո՛չ կղերականները և ոչ ալ աշխարհականները չեն ուզեր անոնց վերադարձը։ Կը վախցուի թէ մի՛ գուցէ այդ նահանգին մէջ իրենց կրօնական գաղափարները տարածեն և զանազան տարրերու միջեւ տիրող անդորրութիւնը խանգարեն։ Վերջին տասը տարիներուն Ժէզուիթներր բաւական մեծ աղմուկ մը յարուցին Ֆրանսայի ու Պէլճիքայի մէջ։ Դալմատիոյ և Իսթրիոյ մէջ, Ժէզուիթները իտալական շարժում մը առաջ կը բերեն։ Անհրաժեշտ պէտք մը չկայ որ Խրուաթիա երթալով հոն տիրող անդորրութիւնը վրդովեն։»

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Թայմզին Բեդերսպուրկի թղթակիցէն.

«Կը սպասուէր որ Անգլիոյ և Գերմանիոյ նաւատորմերուն յաւելման ծրագիրները, ուշ կամ կանուխ, միեւնոյն վիճակը առաջ բերեն Ռուսիոյ մէջ։ Ռուսիոյ նաւային իշխանութիւնները կ'ուսումնասիրեն նոր դրութիւն մը որով աւելի թիւով զրահաւորներ պիտի շինուին և քանի մը միլիոն րուբլիի նոր վարկ մը անհրաժեշտ պիտի դառնայ։ Ընդհանուր ծովակալ Ալեքսիս մեծ դուքսին հրամանով, տասնըվեց նոր թորփիլանաւեր՝ որոնք հիմա կը շինուին, նաւատորմին երրորդ կարգը պիտի դասուին։ Քանի մը տարիներէ ի վեր շատ մը բողոքներ եղան թէ Բեդերսպուրկ ու Քրոնշթատ անյարմար են առեւտրական շոգենաւերուն համար։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը հրամայեց որ Քրոնշթատի մէջ նոր նաւահանգիստ մըն ալ շինուի, որպէս զի միւսին մէջ անցուդարձը դիւրանայ։ Այդ աշխատութեան համար 250,000 րուբլի պիտի ծախսուի և մինչեւ յառաջիկայ տարի պիտի աւարտի։»

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Պէրլինէն մարտ 27 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.

—«Ռայխսթակին ելմտացոյցի յանձնաժողովը այսօր սկսաւ վիճաբանիլ նաւատորմի ծրագրին վրայ։ Կառավարութեան կողմէ ներկայ էին ծովային, արտաքին ու ելմտական նախարարները և Պավիէրայի, Սաքսոնիայի ու դաշնակցային [illegible] Պէրլինի ներկայացուցիչները։ Կառավարութիւնը պահանջեց որ վիճաբանութեանց ամբողջ տեւողութեանը միջոցին կատարեալ գաղտնապահութիւն ըլլայ։ Այդ նպատակին գործադրութեանը համար կարեւոր միջոցներ ձեռք առնուեցան։ Յանձնաժողովին կղերական անդամները առաջարկեցին որ օրինագիծը՝ երեք ընթերցումով վիճաբանուի, որոնց առաջինը ընդհանուր վիճաբանութեան ձեւ մը առնէ օրինագիծին հիմնուած սկզբունքներուն վրայ։ Պահանջեցին նաեւ որ այդ ընդհանուր վիճաբանութիւնը չորս մասի բաժնուելով սա չորս կէտերը խորհրդակցութեան ենթարկուին. Ա. Նաւատորմը աւելցնելու անհրաժեշտ պէտքը, Բ. այդ յաւելումին ծախքը։ Գ. ծախքին քանակութեան սահմանումը և Դ. թէ այդ յաւելումը ի՛նչպէս պիտի կատարուի։ Յանձնաժողովը ընդունեց այդ բոլոր առաջարկութիւնները։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՔՈՐԷԱ.—Եօքոհամայէն մարտ 27 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի թէ Ռուսական նաւաբաժին մը Չէմուլբօ, Սէուլի նաւահանգիստը (Քորէա) հասեր է։ Կ'ըսուի թէ Ռուսիա նպատակ ունի արտօնութիւններ ուզել Մազամբոյի մէջ, Չէմուլբօյէն քսան մղոն հեռու։ Այս կացութիւնը աննպաստ վիճակ մը առաջ կը բերէ, ինչ որ կը տեսնուի Ճափոնի լրագիրներուն մէջ։

Ինչպէս յայտնի է գործակալութեանց հեռագիրներն ալ ծանուցին թէ Ռուսիա հրամայած է զինուոր ցամաք հանել Մազամբօ և թէ Ճափոն պիտի օգնէ Քորէայի, Ռուսիոյ այդ ձեռնարկը արգիլելու համար։

ԽԱԶԱԽՆԵՐԸ ԵՒ ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ.— Վլատիվոսթոքի մէջ հրատարակուած Վօստօչնի Վիեսնիք կը պատմէ թէ քանի մը խազախ ծայրայեղութիւններ գործեր են Ծայրագոյն Արեւելքի քանի մը գիւղերուն մէջ ի վնաս Չինացիներուն։ Տուները խուզարկելու պատրուակով բնակիչները կողոպտեր ու խոշտանգեր են։ Դիտել կը տրուի թէ այդ լրագիրը վերջերս պատժուած էր ռուս կառավարութեան կողմէ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Անգլիական Հէրմիոն յածանաւը հրաման ստացաւ անմիջապէս Թագու երթալու։ Թիէն-Ձինի շուրջը ամբողջ երկրին մէջ խառնաշփոթութիւն կը տիրէ։ Կ'ըսուի թէ տէրութիւնները համաձայնելու վրայ են համերաշխութեամբ գործելու համար։ Զրոյց կայ թէ Անգլիացի միսիոնար մը սպաննուեր է։

ԼԻՆՉԻ ՕՐԷՆՔԸ.— Էմբորիայի մէջ, (Վիրճինիա, Մ. Նահանգներ) վերջերս Լինչի օրէնքը գործադրուեցաւ։ Սեւամորթ մը, սպիտակամորթ կին մը սպաննած ըլլալուն համար բանտարկուած էր։ Խուցին առջեւ պահակ մը կը սպասէր, ի հարկին զայն պաշտպանելու ամբոխին դէմ։ Սեւամորթին բանտարկութիւնը իմացուելուն պէս, ամբողջ սպիտակամորթ ժողովուրդը քաղաքապետին առաջնորդութեամբ բանտը դիմեց և պահանջեց պահակէն որ ետ քաշուի։ Խուցին դուռը խորտակեցին և յարձակեցան սեւամորթին վրայ։ Անլուր բռնաբարութիւններ ըրին և վերջապէս գլխիվայր կախեցին ծառէ մը. յետոյ ռէվոլվէրի գնտակներով ծակ ծակ ըրին անոր մարմինը մինչեւ որ մեռաւ։ Շրջակայքը բնակող սեւամորթները իմանալով, իրենց ազգակցին վրէժը լուծելու համար, քանի մը օր ետքը բռնեցին այն պահակը որ բանտին խուցը պաշտպանած էր. ականջները փրցնելէ և աչքերը հանելէ ետքը կախեցին զայն։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը Չինու մէջ քսան նամակատուն հաստատեց։ Հոն գործածուած նամակադրոշմներուն վրայ «Չին» գրուած է։

ՉՄԵՌԸ.— Վիէննայէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ հինգշաբթիէն սկսեալ ձիւն տեղալով շարունակեր է մինչեւ ուրբաթ իրիկուն։ Վիէննայի մէջ երկաթուղիի զանազան գիծերու հաղորդակցութիւնները ընդմիջուած են։ Շատ մը արկածներ պատահած են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Կիրակի մարտ 5ին, երեկոյեան ժամ 6ին Թիֆլիսի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեցաւ. Գանձակ գաւառի Ելենենդորֆ գիւղէն կը հաղորդուի թէ նոյն ժամանակ երկրաշարժը զգալի է եղեր այնտեղ։ Եկեղեցին զանգակները սկսեր են իրենք իրենց հնչել։ Ցնցումը տեւեր է 20 վայրկեան։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարիզ, 31 մարտ.—Ինքհարի (Սահարա) գրաւման միջոցին Թուարէկներու կորուստն է 600 հոգի։ Ֆրանսացի զինուորները հարիւրի չափ վիրաւորներ վերցուցին։ Թշնամին շատ մը վիրաւորներ տարաւ իրեն հետ։ Ֆրանսացիները գերի բռնեցին 450 հոգի որոնց մէջ կայ Թուաթի կառավարիչը։ Ֆրանսացիներուն կորուստն է 9 մեռեալ ու 38 վիրաւոր։

—Ինքհարի գրաւումէն ետքը Ֆրանսացիները դէպ ի Աքապի ճամբայ ելան։

Վաշինկթըն.— Երկու կառախումբեր իրարու զարնուելով, բազմաթիւ ուղեւորներ և թղթատարական պաշտօնեաներ մեռան։

Պէրլին.— Թանճէրէն Ուոլֆ գործակալութեան հասած վերջին լուրերու նայելով, Մարոքի նախարարապետին մահը հաստատուած չէ, բայց հիւանդ ըլլալը ստոյգ է։

Հռոմ.—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ. Քոլոմպօ, ընդդիմադիր կուսակցութեան խափանարար ընթացքին պատճառաւ հրաժարեցաւ։ Դիւանին միւս անդամներն ալ անոր օրինակին հետեւեցան։ Ընդդիմադիրները Պ. Պիանքինին ընտրելի կ'առաջարկեն ատենապետութեան, բայց անիկա կը մերժէ և կը յանձնարարէ որ Պ. Քոլոմպօ վերընտրուի։

Բարիզ.—Կ. Պոլսոյ ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսարանին օգնականներէն Պ. Կա՛լ Պոնա-Աէրայի հիւպատոս կարգուեցաւ։

Լոնտոն.— Եորքի դքսուհին մանչ մը ծնաւ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Թէքիրտաղի երեւելիներէն Թաշսին պէյզադէ Համտի պէյի և Պրուսայի աղքատներու հիւանդանոցին բժիշկներէն Սարգիս Արթին Շէհնեան էֆ.ի։

— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէֆի եղբօր աղջկան Օր. Զինովիէֆի և Աղեքսանդրիոյ մէջ հրատարակուող Էնիս-ըլ Ճէլիս պարբերական թերթին արտօնատէր տիկին Ալեքսանդր Էփրինոֆի։

ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄ — Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան քսանըհինգերորդ տարեդարձին առթիւ պատրաստուելիք նոր նամակադրոշմին ձեւը ու վրան գտնուելիք արձանագրութիւնը հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան կողմէ որոշուելով, կայս. պալատ մատուցուեցաւ։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ — Պոլսոյ Դատաւորը նկատելով որ արաբական ներկայ Զիլհիճճէ ամիսը կիրակի օրը սկսած է, հետեւաբար տասներորդ օրը կ'իյնայ յառաջիկայ երեքշաբթի մարտ 28, որոշեց որ նոյն օրը պիտի սկսի Գուրպան Պայրամի տօնը որ կը տեւէ չորս օր։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Գուրպան Պայրամի առթիւ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ զօրաբանակներու մէջ ոչխարներ զենուելով, բոլոր զինուորներուն տրուի միսով բլավ, անուշեղէն և այլն։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ ոմանք Բ. Դրան աղերսագիր մը մատուցանելով և յայտնելով որ մինչդեռ Պարսկաստանէն Թուրքիա բերուած ապրանքներէն հարիւրին երկու մաքս կ'առնուի, պարսիկ կառավարութիւնը իր երկիրը տարուած օսմ. ապրանքներէն հարիւրին վեց մաքս կ'առնէ, խնդրեր են Բ. Դուռնէն որ Պարսկաստան ալ հարիւրին երկու առնէ օսմ. ապրանքներէն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Հիւպատոսական պայմանադրութեան խառն յանձնաժողովին անդամները յառաջիկայ երկու գումարումներու մէջ պիտի ստորագրեն այն տեղեկագիրները որոնք կը վերաբերին օսմ. ծրագրին, և որ ընդունուած է երկու կողմի պատուիրակներէն։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն մաքսատան մէջ գործուած զեղծումներու մասին կատարուած քննութիւնը աւարտած է։ Տեղեկագիրը, որ 250 էջերէ կը բաղկանայ, կ'առաջարկէ որ քանի մը պաշտօնեաներ՝ առժամաբար դադրեցնելով նահանգին Իտարէի Ժողովին առջեւ դատուին՝ գողցուած գումարին, որ 500 ոսկի է, հաւասար քանակութեամբ դրամական տուգանքի դատապարտուելու համար։ Օրինազանց ուրիշ պաշտօնեաներ ալ պաշտօնանկ պիտի ըլլան։

—Սէլանիկի նաւահանգիստին արեւմտեան կողմի շինութիւնները մասամբ աւարտած ըլլալով, կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան կողմէ յանձնաժողով մը Սէլանիկ ղրկուած է առժամեայ ընդունելութիւնը կատարելու համար։

ԲՐԷՎԷԶԱՅԻ գաւառին Թարգման կարգուեցաւ Թաշճի էֆ.։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻի վարչութիւնը որոշեց իր արտադրութեանց մէկ քանիին գիները իջեցնել, փոքր բաքէթները փոխել, նոր սիկառէթներ հաստատել ևայլն։ Առաջին տեսակ հասարակ սիկառէթներուն հազար հատին գինին վրայ 25 ղրուշ զեղչուած է, Երրորդ տեսակ բարակ սիկառէթներու գինը 110էն 100 ղրուշի զեղչուած է։ 25 սիկառէթ պարունակող փոքր բաքէթներուն տեղ 20 սիկառէթ պարունակող բաքէթներ շինուած են։ Տասը սիկառէթնոց բաքէթներուն գինը աւելցած չէ։ Նոր հաստատուած սիկառէթներն են ամենաբարձրագոյն, բարձրագոյն, առաջին ու երկրորդ կարգի ու Պաֆրայի տեսակէն երկրորդ կարգի՝ հասարակ ու տափակ։ Ասոնց գինը հաւասար է կլոր նոյն տեսակէն եղած, բայց ոչ տափակ սիկառէթներուն։ Այս նոր սակացոյցը բոլոր ծխավաճառներու քով կը գտնուի։ Ռէժիի վարչութեան այս որոշումը, որ սպառողներուն գոհութիւն պատճառելու նպատակով տրուած է, խիստ գնահատելի է։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.— Մաքսային պաշտօնեաները, անցեալ իրիկուն, Ղալաթիոյ մէջ ձերբակալեցին Ֆրանսական Թապոր շոգենաւին մարդկերէն երեքը զորս մաքսատուն տարին։ Վրանին խուզարկուելով գտնուեցան 21 կտոր ապրանք։ Այդ երեք մարդերը հարցաքննութեան ենթարկուելէ ետքը յանձնուեցան շոգենաւին նաւապետին։

—Շաբաթ օրը մաքսային պաշտօնեաները ձերբակալեցին անծանօթ մարդ մը որուն վրայէն երկու հարիւր նամակ գտան և յանձնեցին Ղալաթիոյ նամակատան։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ Շիվարնոյի (Պարսկաստան) երեք գիւղերու մէջ ճարակած ըլլալով, հրամաններ ղրկուեցան Պասրա, առողջապահական խիստ միջոցներ ձեռք առնելու համար։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ դեսպանին կինը՝ Սթէնպօք կոմսուհին շաբաթ օրը մայրաքաղաք եկաւ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ Ընկերութեան նախագահ ընտրուեցաւ Տօքթ. Զաւէրիանօ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Կաստոն Օպուանօ ու կինը շաբաթ օրը մայրաքաղաք եկան։

ՊԱՐՈՆ ՀԻՐՇԻ այրիին մահուան տարեդարձին առթիւ հրատարակուեցաւ Բարիզի հրէական վարժարաններուն ըրած կտակը։ Պարոնուհին 1896 սեպտ. 23 կտակով 45 միլիոն Ֆր. դրամագլուխ մը մէկ քառորդը պիտի յատկանայ Բարիզի հրէական արեւելեան վարժապետանոցին։ 1896 դեկտ. 30ին սա յաւելումը եղած է այդ տրամադրութեան վրայ.—Չորս միլիոն Ֆր. այդ վարժարանին ընդարձակմանը, ուսուցիչներու և ուսանողներու, ամսաթոշակին, հագուստին և ուտեստին։ Երկու միլիոն Ֆր. դրամագլուխ ուսուցիչներու հանգստեան թոշակի սնտուկ մը հաստատելու համար։ Երեք միլիոն Ֆր. դրամագլուխի մը հասոյթը՝ Ալիանս Իզրայէլիթի վարժարանները յաճախող աղքատ տղոց ուտեստին և հագուստին համար։

1898 մայիս 1 թուականով եղած յաւելուածի մը համաձայն, 6,800,000 Ֆր. Բարիզի հրէական բարեպաշտական հաստատութեանց. Հրեաներու գաղթականութեան Ընկերութեան՝ մէկ միլիոն Ֆր. դրամագլուխ որուն տոկոսը պիտի յատկանայ Ալիանս Իզրայէլիթի վարժարաններուն և ուրիշ բարենպատակ հաստատութեանց։ Եօթը միլիոն Ֆր. վերոյիշեալ հրէական վարժարաններուն։ 1,200,000 Ֆր. զանազան անձերու և հաստատութեանց։

ՀՐԵԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Ֆրանսական Պալքան շոգենաւով Ռումանիայէն շաբաթ օրը Կ. Պոլիս ժամանեցին 186 հրեայ գաղթականներ որոնք Իզմիր պիտի ղրկուին բնակութիւն հաստատելու համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ Ընկերութիւնը որոշած ըլլալով մինչեւ Թաթավլա գիծ մը շինել, երկրաչափներ ղրկեց գիծին անցնելիք տեղերը որոշելու համար

—Պ. Թուքաս, Քոմբանիի մը Թրոքսիոնի Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչը, նոյն Ընկերութեան անունով Բ. Դրան դիմած է, որպէս զի Կ. Պոլսոյ Թրամուէյի Ընկերութեան մենաշնորհը գնէ։ Պ. Թուքաս առաջարկած է մինչեւ Արնաւուտքէօյ, Էյուպ և ուրիշ տեղեր նոր գիծեր շինել, փողոցները նորոգել ու ընդարձակել հիմակուընէ աւելի շահաւոր պայմաններով. նաեւ օսմ. Ընկերութիւն մը կազմել որ բոլորովին համակերպի կայս. կառավարութեան օրէնքներուն և հրամաններուն։ Թրամուէյի Ընկերութեան պայմանադրութեան մէջ նշանակուած է որ Ընկերութիւնը երբ իր յանձնառութիւնները չգործադրէ, կայս. կառավարութիւնը իրաւունք ունի որոշեալ պայմանաժամին մէջ գրաւելու այդ գիծերը։ Արդ, այդ պայմանաժամին աւարտելուն ալ երկու տարի մնացած է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ — Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Բէշիկթաշի Եաքօպ Բոլլաք թուղթի գործարանը սնանկացեր է։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ մը յատկացուեցաւ Պետական Խորհուրդին անդամ հանգուցեալ Գույումճեան Պետրոս էֆ.ի ընտանիքին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Իզմիր փոխադրանաւը անցեալ օր Ճենովա ուղեւորեցաւ, տանելով Ասարը Թեվֆիգ զրահաւորին սպաները ու նաւաստիները։ Այդ զրահաւորը որ այժմ Ճենովա կը գտնուի, Քիլի (Գերմանիա) նաւարանին մէջ պիտի վերանորոգուի։ Քալառու ֆոն Հոֆէ փաշա Իզմիր շոգենաւով Ճենովա գնաց, ուրկէ Քիլ պիտի երթայ Ասարը Թեվֆիգ զրահաւորով։

ԱԹԱՌՈՒԼԼԱՀ ՓԱՇԱ, անդամ Պետական Խորհրդի քաղաքային ճիւղին, երէկ գիշեր մեռաւ։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալութեան հրահանգ տրուեցաւ մարդահամար կատարել նոյն նահանգը գտնուող վրանաբնակներուն համար և անոնցմէ զինուոր առնել։

ՀԱՇՈՒԵԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ Ատեանը որոշեց որ նամակադրոշմներու, և դրոշմաթուղթերու կաղապարները անպատճառ փողերանոցին մէջ պատրաստուին՝ տնօրէնին հսկողութեամբ և կանոնաւոր հաշիւ բռնուի։ Նաև այն պաշտօնագիրները որոնց վրայ կայս. Թուղրա կայ, և որոնց փոխարէն տուրք մը կ'առնուի, արքունի տպարանին մէջ պատրաստուին։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.— Անցեալ օր Ղալաթիոյ քարափին վրայ պատահած հրդեհին հետեւանքով, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ծանուցեր է քարափներու Ընկերութեան որ Ղալաթիոյ քարափներուն վրայ գտնուած տաղավարները բոլորովին վերցուին, վասն զի միշտ հրդեհի վտանգը կը սպառնան մաքսատան շէնքերուն։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց այս տարի Երկրագործական Պանքային կողմէ հազար ոսկիի փոխատուութիւն մը ընել Վանայ նահանգին կարօտ երկրագործներուն և տասնըհօթը հազար ալ Էտիրնէի։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Աւստրիոյ հպատակներէն երկու հարիւր հունգարացի և ռումանական հպատակ երեք հարիւր կաթոլիկներ, աղերսագիր մատուցանելով կայս. կառավարութեան, արտօնութիւն խնդրեր են օսմ. հպատակութիւնը ընդունելու, Թուրքիա գաղթելու և երկրագործութեամբ ու առեւտուրով զբաղելու համար։ Ասոնք առաջարկեր են իրենց հաստատելիք գիւղերուն ծախքը իրենք հայթայթել, և միայն գետիններ յատկացնել իրենց։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը խնդիրը մատոյց Մեծ-Եպարքոսի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին, անդամազննութեան դասերը աւելի գործնական կերպով աւանդելու համար, Եւրոպայէն գործիքներ պիտի բերուին։

ՀԱՍՈՅԹՆԵՐՈՒ յաւելման յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ Սկիւտարի նախնական դատարանին նախագահ Արիֆ պէյի ծրագիրը՝ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան հասոյթները աւելցնելու մասին։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ նոյն վերատեսչութեան վարչական խորհուրդին անդամներէն Վէհպի ու Ֆախրի պէյերը որոնք զանազան բացատրութիւններ տուին յանձնաժողովին։ Ծրագրին քանի մը կէտերը թէեւ փոփոխութեան կարօտ նկատուած են, սակայն մեծ մասը ընդունելի կը գտնուի։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ.— Տիբերիայի մէջ (Սուրիա) ու շրջակաները գտնուած հանքային ջուրերը շահագործելու և հոն ջերմուկներ շինելու նպատակով Ընկերութիւն մը պիտի կազմուի, որուն համար արդէն դիմում եղած է ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԸ.— Ելմտական նախարարութեան հարցուեցաւ թէ գաղթականաց զետեղման ծախքին համար հաստատուած նոր դրոշմաթուղթերը՝ Շէրիի դատարաններու և Նօտարներու կողմէ պատրաստուած փոխանորդագիրներուն վրայ ալ պիտի փակցուի՞ն թէ ոչ։ Եվգաֆի նախարարութիւնն ալ այդ դրոշմաթուղթերու մասին բացատրութիւններ ուզեց Մալիէէն։

ԼՈՅՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ ձեռնհաս պաշտօնարանը ծանուցեր է Լոյտի շոգենաւային Ընկերութեան պատժել այն պաշտօնեաները որոնք անցեալները մաքսանենգութիւն ըրած էին Իզմիրի մէջ. նաեւ ասկէ վերջի առիթ չտալ մաքսանենգութեան։

ՈՍԿՈՐԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ.— Ձեռնհաս իշխանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց՝ ոսկորի արտածումով զբաղողներու կողմէ մարդու ոսկորներ Եւրոպա ղրկուելու մասին։ Արդէն նաւ մը այդ տեսակ բեռով մը միջերկրական ուղեւորած է և ուրիշ մըն ալ կը պատրաստուի։

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ տեսչութիւնը, ծրագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, առաջարկեց որ երբ աւերակներ ու հնութիւններ պարունակող և անհատներու սեպհական գետիններ վաճառուին, նախապէս կայս. Թանգարանի տեսչութեան կարծիքը առնուի։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան Սնտուկին հաշիւներուն քննութիւնները սկսան։

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն հրահանգ տրուեցաւ թէ մինչեւ որ իսլամական գերեզմանատուններու շուրջը պատ քաշուի, թոյլ չտան որ այրեր ու կիներ անվայել ընթացքի մը հետեւին անոնց մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանին ու Տիկին Քոնսդանի կողմէ առջի իրիկունը տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան Անգլիոյ ու Ռուսիոյ դեսպանները և ֆրանսական դեսպանատան պաշտօնեաները։

ՀԱԼԷՊԷՆ կը գրեն թէ բամպակները այս տարի շատ բարձր գինով մը կը ծախուին։ Երկրագործները յուսալով որ այդ վիճակը պիտի շարունակէ, առաջուընէ քառապատիկ աւելի հունտ առեր են։

ԳԱՐԱՄՈՒՍԱԼԻ ԳԱՅՄԱԳԱՄԸ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ Գարամուսալի գայմագամ Խայրի էֆ.ի դէմ եղած բողոքները քննելու համար, հրահանգ տրուած է Իզմիթի կառավարիչին։

ՊԻԼԻՍ (Ատանա) գաւառակին մէջ ձերբակալուեր են տասներչորս չարագործներ որոնք իբրեւ մարդասպան ամբաստանուած էին և փախած։

ԳԱՅՍԵՐԻԻ բորակի գործարանին մէջ, Քըլաէ Սապահ, զեղծումներ գործուած ըլլալով, Կ. Պոլսէն պաշտօնեաներ պիտի ղրկուին քննութիւն կատարելու համար։

ԱԼԻ ՐԱՏԻՊ ՊԷՅ, որ Գըրգքիլիսէի կառավարիչ կարգուած էր և ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ Պէպէքի իր բնակարանին մէջ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանը երէկ իրիկուն սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Սպանիոյ և Ռումանիոյ դեսպանները և ուրիշ հրաւիրեալներ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ.— Աղեքսանդրիոյ լրագիրները կ'ըսեն թէ տասնըչորս զրահաւորէ և չորս յածաւորակէ բաղկացած անգլիական նաւաբաժին մը մօտերս Աղեքսանդրիոյ նաւահանգիստը պիտի այցելէ։ Մալթա և Ճեպրուի ջուրերը գտնուած անգլիական նաւաբաժիններն ալ պիտի միանան նոյն նաւաբաժին։

ԶԷՅԹՈՒՆԻ վերին Թաղին մէջ Իպրանօղլու Կարապետի և Արթինի տուները փլեր են հեղեղման անձրեւներու հետեւանքով, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ԱՏԱՊԱԶԱՐԷՆ կը գրեն թէ վերջերս տեղացած անձրեւները առատ հունձք մը յուսալի կ'ընեն՝ սակայն պտղատու ծառերը ծաղկելէ ետքը փճացուեր են օդերու գէշութեանը պատճառով։

—Անցեալ տարի Ատաբազարէն 65,000 քիլօ խոզակ հանուեր է։

—Ատաբազարի մէկ սրճարանին մէջ, անցեալները, Մարտուզ անուն մարդ մը սպասաւորին հետ կռուի բռնուելով, այս վերջինը ածելիով մը իր հակառակորդը վիրաւորեր է կուրծքէն։

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ախտին դարմանման համար Գասթէմունիի մէջ հաստատուելիք հիւանդանոցներու ծախքին 3000 ոսկին նոյն նահանգին հասոյթներէն պիտի վճարուի, և 3000ն ալ Էնկիւրիէն։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻՆ վարչութիւնը հրահանգ ուզեց Բ. Դուռնէն թէ հոն պատսպարուած և հազիւ 30 տարեկան 20-30 առողջ կիներու մասին ի՛նչ ընել հարկէ։ Վարչութիւնը կ'առաջարկէ զանոնք կամ ամուսնացնել և կամ իբրեւ սպասուհի ծառայեցնել տուներու մէջ։ Գործելու կարող և առողջ այրեր ալ արհեստի կ'աշխատին։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ գաւառական թերթը կը հերքէ Կ. Պոլսոյ յունական թերթերուն այն լուրը թէ Քէսէրիէի մետրապոլիտը իր պաշտօնատեղիէն Մանաստըր գացած ատեն ճամբան փորձանքի մը հանդիպած ըլլայ։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.—Շէհր էմինի Թաղին մէջ անցեալ օր մեռաւ Շէյխ Մէսութ էֆ. հարիւր քառասուն երկու տարեկան։ Բնիկ Հնդկաստանցի էր։

ՑՈՐԵՆ ԵՒ ԱԼԻՒՐ.— Եւրոպայի մէջ ցորենի և Ռուսիոյ մէջ ալ ալիւրի գինները բարձրացան։

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Փաշա Լիմանի առջեւէն երէկ մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ ծովու մէջ խեղդուած է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը չարաթ օրը 15 տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց գինեպան Ալէքոն որ յունուար ամսուն Ֆէնէրի Լոնճա Թաղին մէջ դաշոյնով սպաննած էր գինետան մը սպասաւորը՝ Քոչօ։

ՎԵՐԱՔՆԻՉ ատեանի պատժական ճիւղը վաւերացուց նախնական ատեանին մէկ վճիռը, որով Րիֆաթ անուն մարդ մը, իր մայրը ծեծած ըլլալուն համար, երեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած էր։

ՈՃԻՐ.— Երէկ առտու Պոլսոյ Ֆաթիհ Թաղը Մալթա Չարշըի մէջ ոճիր մը գործուեցաւ։ Քըզըլի Բոյիյճաճի Սեդրակ՝ գացած էր իր մէկ առնելիքը գանձելու Հասան ու Մահմուտ անուն անձերէն։ Այդ պատճառով կռիւ մը ծագեցաւ և Հասան դաշոյնը քաշեց ու մխեց Սեդրակի կուրծքը։ Ոստիկանները հասնելով վիրաւորը հիւանդանոց ղրկեցին, բայց ճամբան մեռաւ։ Սեդրակ 35 տարեկան էր։ Հասան ձերբակալուեցաւ. իսկ Մահմուտ փախաւ։

—Օսման անուն մակոյկավար մը, առջի գիշերը, Ղալաթիոյ մէջ գտնուեցաւ քանի մը տեղէն վիրաւորուած։ Թէեւ հիւանդանոց ղրկուեցաւ, բայց ճամբան մեռաւ։ Մէհմէտ, Նուրի ու Մարքօ անուն մարդեր իբրեւ կասկածելի ձերբակալուեցան։

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տասնըհինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ, գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԷՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներու կատարած գործողութիւններուն հետեւելով՝ ուսումնասիրած է; մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ ԻԶՄԻՐ։ Ուստի պատիւ ունինք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (քրքէ, չքքէ) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերովը։

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ ՔԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

486 31—100

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ինչպէս նախապէս ծանուցած էինք արդէն, Լազարեան արեւելեան լեզուաց Ճեմարանին մէջ գտնուած 1000 տարուան գրչագիր աւետարանին մէկ լուսատիպ տպագրութիւնը կը պատրաստուէր, այդ գեղարուեստական մեծ արժէք մը ունեցող սքանչելի գործը տարածելու նպատակով։ Այդ Աւետարանը որ Քրիստոսի 887 թուականին գրչագրուած է, միշտ հետաքրքրութեան առարկայ դարձած է ամէն ազգէ հնագէտներու համար։ Կը լսենք թէ Լազարեան արեւելեան լեզուաց Ճեմարանը աւարտեր է անոր լուսատիպ տպագրութիւնը, 300 օրինակ, որոնք հրապարակ հանուած են։ Ճեմարանին կողմէ օրինակ մըն ալ Իզմիրի Առաջնորդ Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոսի ղրկուած ըլլալով, երկու բողոքական քարոզիչներ, մէկը Հայ և միւսն ալ Անգլիացի, Սրբազան Առաջնորդին այցելելու պատեհութեամբ կը տեսնեն զայն և իրենց սքանչանքը յայտնելով գործին գեղեցկութեան վրայ, կը խոստովանին թէ Հայերը 1000 տարի առաջ գրչագրով այնքան տարածած են Աւետարանը, որքան այսօր կը տարածուի տպագրութեամբ։ Ս. Առաջնորդը կը պատասխանէ. «Այո՛, Հայերը Աւետարանը կը ճանչնան երկար դարերէ ի վեր, և կը զարմանամ որ քանի մը տարիներէ ի վեր, թերեւս եկեղեցականներէ ոմանց անտարբերութեան շնորհիւ, օտար քարոզիչներ՝ անշուշտ միամտութեամբ կամ անգիտութեամբ, քարոզչական վարձատրող ընկերութիւնները պաշտօն կը ստանձնեն Աւետարան քարոզելու այն ազգին, որ Աւետարանը վաղուց կը ճանչնայ»։ Այս խօսքերուն հաստատական պատասխան տուեր են երկու քարոզիչները, և փափաք յայտներ են մէյ մէկ օրինակ ստանալ գրչագիր լուսատիպ Աւետարանէն [illegible] հրատարակութեան առթիւ Տ. Մելքիսեդեկ Արքեպիսկ. գոհունակութեան և օրհնութեան գիր մը ղրկեր է Լազարեան Ճեմարանի լիկէոնի վարչական Խորհուրդին։ Այս տեղեկութիւնները կը քաղենք Ս. Մամուլի վերջին թիւէն։

—Հալէպէն կը գրեն մեզ. «Արաբկիրի Գեր. Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեան որ տասներկու օրէ ի վեր հոս կը գտնուէր քաղաքս, ամսոյս վերջին մեկնեցաւ հոսկէ, Մալաթիա Խարբերդի ճամբով դէպ ի իր պաշտօնատեղին՝ Արաբկիր վերադառնալու համար։ Տ. Մուշեղ վարդապետ Պատրիարքարանէ պաշտօն ստացած ըլլալով քննել Հաննա Ասիսի կամ Ղասիսի ժառանգական խնդիրը, տեղս ժամանելուն պէս այդ մասին անհրաժեշտ խորհրդակցութիւնները կատարելով, և խնդիրը քննութեան ենթարկելով, ստուգեց թէ Առաջնորդարանին կողմէ ասկէ առաջ վաւերացուած ժառանգորդներու վկայագրին մէջ զեղծումներ գործուած են, շատերու շահախնդրութենէն ծնած։ Տ. Մուշեղ վարդապետ բուն ժառանգորդներու ճգրիտ ճիւղաձամարը պատրաստելով, տեղեկագրով մը ղրկեց Ազգ. Պատրիարքարան։»

—Հաշուակալութեան Ատեանին անդամ Կարապետ էֆ. Գարագաշ որ գրականութեան մէջ այնչափ ծանօթ անուն մը ունի որքան իբր ելմտագէտ, փափաքած էր հանգստեան կոչուիլ, նկատելով իր ծերութիւնն ու կէս-անդամալոյծ վիճակը։ Կը լսենք թէ հանգստեան Սնտուկին վարչութիւնը ընդուներ է Կարապետ էֆ. Գարագաշի խնդիրքը և որոշեր է ամսաթոշակ մը յատկացնել անոր։

—Չմշկածագէն «Փունջ»ի կը գրեն թէ այն կողմերու Հայոց քով ալ օրթոտոքսութեան յարելու միտում մը կը տեսնուի։

—Երուսաղէմի միաբան Տ. Եսայի վարդապետ՝ որ Կրօնական Ժողովի որոշմամբ Սըվազի ծերունի առաջնորդ Տ. Խորէն Սրբազանի օգնական կարգուած էր, այս շաբթու մայրաքաղաքէս իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

—Մանկավարժական չորրորդ կիրակնօրեայ դասախօսութիւնը երէկ, ըստ սովորականին, տեղի ունեցաւ Բերայի արհեստանոցին մէջ։ Ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու բաւական ստուար թիւ մը ներկայ էր։ Առաջին անգամ դասախօսեց Պէրպէրեան էֆ., իրեն նիւթ ունենալով «Հոգեբանութեան կիրառութիւնը դաստիարակութեան մէջ»։ Պէրպէրեան էֆ.ի դասախօսութիւնը մէկուկէս ժամ տեւեց։ Յետոյ, Հինգլեան էֆ. խօսեցաւ Մանկավարժութեան պատմութեան վրայ։ Երկու դասախօսներն ալ ախորժով ունկնդրուեցան։

—Ուրֆայի մեր Թղթակիցը՝ Գ. Կ. Ո., մարտ 4 թուականով հետեւեալը կը գրէ մեզ տեղւոյն կիրակնօրեայ լսարանին վրայ. «Քաղաքէս՝ բարեմիտ ու միամիտ ալ նամակագիր մը տեղւոյս կիրակնօրեայ Լսարանի Տնօրէնին աշխատութեանց գնահատումը ընելու առթիւ՝ տեղական թերթի մը մէջ վերջերս նոյն Լսարանին նկատմամբ տուած էր այնպիսի միջնադարեան սեղմումներու վայլած «կանոնական» տեղեկութիւններ, որոնք գոնէ Ուրֆայի արդի Լսարանի մասին՝ անտեղի են։ Այդ անտոյժ տեղեկութիւնները բարեմտաբար հիւրընկալող օրաթերթին «Մ. Խ.»ի Զաւարճալիքին գալով, կը պարտաւորինք պարզել՝ թէ Լսարան յաճախող ժողովուրդը՝ խօսող անձերու տեւողութեան միջոցին՝ որ հազիւ մէկուկէս-երկու ժամ կրնայ տեւել, սիրայօժար կերպով հրաժարած է ծխելէ, ու ասկէ թելադրուած՝ ոմանք՝ նոյն իսկ բոլորովին ձգած են ծխելը, ինչ որ կարծեմ՝ իբրեւ գէշ ընթացք մը պէտք չէ նկատուի գէթ նոյն օրաթերթին կողմէ, որ ամիսներ առաջ ամէնէն եռանդուն խրատականները գրեց ծխախոտէ հրաժարելու մասին։ «Ջուր խմելու արգելքի՛» գալով, արդէն միամտութիւն էր հաւատալ՝ որ Լսարանի Տնօրէն մը՝ կըրնար ամէն հասակէ մարդոց ամբոխ մը պզտիկ տղոց պէս սանձահարել՝ որ ամէն անգամ գան՝ ու անջուր սպասելու դատապարտուին. մանաւանդ որ Լսարանի շէնքին յարակիցը՝ այնպիսի պատուական վազուն ջուրի աղբիւր մը կը գտնուի, որուն շնորհիւ՝ ամէն ոք կրնայ հանգստօրէն զովացնել ստամոքսը, ի՛նչ որ ալ կերած ըլլայ։»

—Ստացանք Արեւելեան Մամուլի Զ. թիւը, որ հետեւեալ շահեկան յօդուածները կը պարունակէ։— Խելագա՞ր թէ ոճրագործ, թրգմ Ղ. Վ.։ Գրախօսական, Գ. Շահինեան։— Լուսատիպ Աւետարան, Վ.— Առողջապահական ազդեցութիւնք հոգւոյ, Նազարէթ Հ. Ներսէսեան։— Պատասխան Մ. Նուպարեանին ի մասին «Քառաշուցակիս», Տոգթ. Տաղլարեան։— Անվրիպելին, Ապրսամ—Քաղաքական։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ այրի Տկն. Թագուհի Գ. Ներսէսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են հիւանդանոցիս։

Յարութիւն էֆ Գ. Կիւմիշեան, Գաբրիէլ էֆ. Պաղտատլեան, Եդուարդ էֆ. Աստուածատուր 108ական ղրշ։

(Հոգաբարձութիւն)

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՖՐԱՆՍՈՒՀԻՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 1 ապրիլ.— Ֆրանսուհիներու խումբ մը կոչում կ'ընէ ի նպաստ Պոէրներուն, որոնք կ'ըսէ, Անգլիոյ թշնամիները չեն, այլ թշնամիներն են արծաթասէր սեղանաւորներուն որ արդի պատերազմը առաջ բերին միայն իրենց ծակաչքութեան օգտին համար։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.— Այսօր գրեթէ լուր չկայ պատերազմի դաշտէն։ Պլեօմֆոնթէյնէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Լորտ Ռոպէրթս դժուարութեանց հանդիպած է։ Անոր բանակին կացութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ, պարէնաւորման դժուարութիւններուն համար։

ԲՐԷԹՈՐԻԱ.— Ժուպէռ զօրավարին յուղարկաւորութեանը առթիւ Քրիւկէր նախագահը յայտարարեց թէ Պոէրները մինչեւ վերջը պիտի կռուին՝ իրենց անկախութիւնը պաշտպանելու համար։

—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Պոթա զօրավարը Թրանսվալի բանակին ընդհանուր հրամանատար կարգուած է փոխանակ վախճանեալ Ժուպէռ զօրավարի։

ԲԱՐԻԶ.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Քրիւկէր նախագահին ներկայացուցիչը անպաշտօն կերպով տեսակցութիւն մը ունեցեր է նախագահ Պ. Մաք Քինլիի և արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի հետ։

—Անգլիական օգնական զինուորներէն եօթը գումարտակներ Քէյփթաուն հասան։

ՆԻՔԱՐԱԿՈՒԱ

ԲԱՐԻԶ.—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը կը խորհի պատեհ առիթով մը յածաւորակներ ղրկել Նիքարակուա։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Գերման դեսպան Ռատոլին իշխանին միջադէպը հաշտարար կերպով պիտի կարգադրուի։ Նիքօլա կայսրը բարձր պատուանշան մը պիտի տայ Գերմանիոյ դեսպանին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզէն չարաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ ամսավերջի հաշուեյարդարութեան պահուն ռըբոռները սուղ եղած են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	25	09
Ամէնէն բարձր գին	»	25	10
Ամէնէն վար գին	»	25	05
Ռումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	124	75
Ամէնէն բարձր գին	»	125	25
Ամէնէն վար գին	»	124	62

ԲԱՑՈՒՄ 20 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Ք. Կ.	25	06 ½
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124	50
Օսմանիէ		428	—
Ռէժի		325	—
Օսմ. Պանքա		577	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		2	34
Սօս. ՕԹ. Նաւմ է Վալէօր	Ա. Ո.	0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	35
Թրամուէյ բաժնեթ.		230	—
» ժուիսանս		255	—
» պարտաթ.	Ֆր.	482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	483	—
Թրանսվալ	»	70	75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	12
Թօլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմլիգ	»	51	07
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	08
Մէճիտիէ	»	95	—
Բաւալը Թղթադրամ	Օ. Ո.	»	61

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ	109	07 ½
» » » չէք	»	110	07 ½
Բարիզ	Ֆր.	23	10 ¾
» » չէք	»	22	85
Պէրլին անտօրոս չէք	Մարք	18	61
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	21	90

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 31 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		101	18
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		46	62
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.		22	87
Օսմանեան Պանքա		13	—
Ռուսական 189[illegible]		103	25
Հելլենական 5 %		41	—
» Մօ օրօլ		46	50
Պուլկարական 1888		86	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		105	—
Տօմինիալ		103	25
Թրանսվալ		2	87
Այտըն երկաթուղի		10	—
Փոխատրինութ ըն		25	450

ԲԱՐԻԶ, 31 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	35
» » 3 ½ %		103	05
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ., բաց.	Ղրշ.	23	45
) զոց.	»	23	10
» » Բ.	»	47	—
« « Գ.	»	27	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	577	—
Օսմանիէ	»	438	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	126	50
Օսմ. մաքսատուն	»	508	—
Օսմ. Ռէժի	»	325	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	485	—
Քրէտի Լիօնէ		1114	—
Իտալական Ռանթ	»	94	10
Իսպանիական արտաքին	»	73	50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		105	—
Թրանսվալ	»	72	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դրամազեղչ	»	03	50

ՊԵՐԼԻՆ, 31 Մարտ

Ռուպլը	»	216	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	250

ՎԻԷՆՆԱ, 31 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	242	90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	121	70
Օսմ. Ռէժի	»	155	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 31 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	20
Ռումէլիի երկաթուղի		125	—

ՍԳՈԹԻ ՄՕՐԻԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ 1888
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.

Պարոնայք Սզող եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մասնաւորապէս այգ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Մ. Օ. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ մեծ. Սուլթանի

ԻԼԱՆ

Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթինտէն

Թէլէկրաֆ վէ փօսթա նէզարէթը ալիէսինին կէլէճէք իւչ նիւզ օն ալթը սէնէսի անպար լըզումէսինտէն օլան օթուզ ալթը գալէմ լէվազըմը զըրգասինի՝ մէվգըը միւնագասայա վազ օլունտուղընտան, իդասընա դալիպ օլանլարըն՝ ուսուլ վէ էմսալը վէճհիլէ նիմունէ վէ շէրայիթինի կէօրէրէք, վէ իյզահաթը լազըմէյի ալարագ բէյ սիւրմէք իւզրէ Տէրսաատէթ թիճարէթ օտասըյլա մուգավէլաթ մուհարրիրիյէսինտէն մուսադդագ քէֆալէթ սէնէտլէրինի, վէ եախօտ եւրագը նագտիյէյի հավի իսթիդալարինի համիլէն ճումադան մաադա պէհէր կիւն՝ նէզարէթ միւնագասալար մէճլիսինէ միւրաճաադ վէ միւնագասայա շիւրուն էյլէմէլէրի, իքինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։ 18 մարտ 316

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտատոմսերուն 181 րդ վիճակահանութեան թիւերը
1 Ապրիլ 1900

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
1,000,879	600,000	353,960	3,000	246,308	1,000	956,467	1,000
1,584,217	60,000	452,704	»	270,045	»	963,758	»
163,808	20,000	503,751	»	293,291	»	1,179,007	»
963,759	»	553.452	»	333,341	»	1,280,997	»
305,442	6,000	596,226	»	503,754	»	1,567,035	»
459 144	»	642,799	»	629,383	»	1,570,923	»
613,449	»	963,022	»	743,744	»	1,662,946	«
699,090	»	1,029,684	»	777,462	»	1,829,765	»
956,466	»	1,821,726	»	801,516	»	1,837,629	»
1,752,071	»	135,327	1,000	862,581	»	1,882,674	»
141,058	3,000	200,462	»	862,582	»	1,923,610	»
191,764	»	203,112	»	862,584	»		
270,042	»	203,114	»	902,041	»		

400 ֆրանք շահող թիւեր

9,501	191,763	378,653	596,228	902,043	1,091,459	1,279,484	1,604,357	1,834,940
2	5	4	9	4	60	5	8	1,837,626
3	200,461	5	30	5	1,094,351	1,280,996	9	7
4	3	395,201	613,446	932,126	2	8	60	8
5	4	2	7	7	3	9	1,623,261	30
17,061	5	3	8	8	4	81,000	2	1,849,406
2	203,111	4	50	9	5	1,339,581	3	7
3	3	5	629,381	30	1,106,686	2	4	8
4	5	410,106	2	946,011	7	3	5	9
5	205,166	7	4	2	8	4	1,635,251	10
27,576	7	8	5	3	9	5	2	1,851,376
7	8	9	642,796	4	90	1,345,591	3	7
8	9	10	7	5	1,107,526	2	4	8
9	70	434,201	8	956,468	7	3	5	9
80	206,701	2	800	9	8	4	1,635,661	80
35,851	2	3	646,491	70	9	5	2	1,854,256
2	3	4	2	963,021	30	1,345,846	3	7
3	4	5	3	3	1,122,371	7	4	8
4	5	440,956	4	4	2	8	5	9
5	225,771	7	5	5	3	9	1,662,947	60
40,916	2	8	655,116	963,756	4	50	8	1,881,446
7	3	9	7	7	5	1,363,361	9	7
8	4	60	8	60	1,137,126	2	50	8
9	5	452,701	9	979,546	7	3	1,687,106	9
20	246,306	2	20	7	8	4	7	50
41,576	7	3	661,431	8	9	5	8	1,882,671
7	9	5	2	9	30	1,444,841	9	2
8	10	459,141	3	50	1,140,781	2	10	3
9	251,441	2	4	1,000,876	2	3	1,711,316	5
80	2	3	5	7	3	4	7	1,896,926
65,756	3	5	678,546	8	4	5	8	7
7	4	491,726	7	80	5	1,470,971	9	8
8	5	7	8	1,006,521	1,179,006	2	20	9
9	261,111	8	9	2	8	3	1,752,072	30
60	2	9	50	3	9	4	3	1,900,941
72,176	3	30	699,086	4	10	5	4	2
7	4	503,752	7	5	1,190,896	1,504,096	5	3
8	5	3	8	1,007,691	7	7	1,753,581	4
9	270,041	5	9	2	8	8	2	5
80	3	507,911	743,741	3	9	9	3	1,906,286
84,496	4	2	2	4	900	100	4	7
7	285,596	3	3	5	1,203,86	1,504,371	5	8
8	7	4	5	1,015,706	2	2	1,756,686	9
9	8	5	777,461	7	3	3	7	90
500	9	509,156	3	8	4	4	8	1,911,326
98,116	600	7	4	9	5	5	9	7
7	293,292	8	5	10	1,210,596	1,512,281	90	8
8	3	9	785,606	1,021,046	7	2	1,775,536	9
9	4	60	7	7	8	3	7	30
20	5	509,481	8	8	9	4	8	1,915,111
118,596	305,441	2	9	9	600	5	9	2
7	3	3	10	50	1,219,136	1,520,681	40	3
8	4	4	801,517	1,029,681	7	2	1,790,186	4
9	5	5	8	2	8	3	7	5
600	310,531	518,661	9	3	9	4	8	1,916,266
125,746	2	2	20	5	40	5	9	7
7	3	3	818,981	1,037,011	1,226,486	1,544,881	90	8
8	4	4	2	2	7	2	1,796,611	9
9	5	5	3	3	8	3	2	70
50	317,941	537,566	4	4	9	4	3	1,918,471
135,326	2	7	5	5	90	5	4	2
8	3	8	822,601	1,062,486	1,243,566	1,557,946	5	3
9	4	9	2	7	7	7	1,805,781	4
30	5	70	3	8	8	8	2	5
141,056	318,756	549,981	4	9	9	9	3	1,923,606
7	7	2	5	90	70	50	4	7
9	8	3	851,291	1,068,471	1,252,331	1,563,766	5	8
60	9	4	2	2	2	7	1,815,716	9
148,056	60	5	3	3	3	8	7	1,964,801
7	323,736	553,451	4	4	4	9	8	2
8	7	3	5	5	5	70	9	3
9	8	4	861,081	1,080,361	1,262,326	1,567,031	20	4
60	9	5	2	2	7	2	1,821,727	5
149,631	40	572,736	3	3	8	3	8	1,967,106
2	333,342	7	4	4	9	4	9	7
3	3	8	5	5	30	1,570,921	30	8
4	4	9	862,583	1,089,061	1,262,736	2	1,829,761	9
5	5	40	5	2	7	4	2	10
163,806	353,956	580,921	874,331	3	8	5	3	
7	7	2	2	4	9	1,584,216	4	
9	8	3	3	5	40	8	1,834,936	
10	9	4	4	1,091,456	1,279,481	9	7	
191,761	378,651	5	5	7	2	20	8	
2	2	596,227	902,042	8	3	1,604,356	9	

Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՔ.—Ցորեն.—Վերջացող շաբթուն մէջ հասաւ 22,700 քիլէ կակուղ ցորեն ուրուն 7000ը Պրաիլա, 6500ը Շիրքա, 1200ը Ջաղրա և 8000 Անատոլու խառն: Գիներն են, լիպրայէն վար 6 1/4—6 1/2: Կարծր ցորենէն հասաւ 4000 քիլէ և ծախուեցաւ օխան 35-36 փարա: Հաճար.—Վաճառում չի կայ պատրաստ ապրանք չըլլալուն համար. Զմիւռնիոյ մէջ գործառնութիւններ եղան օխան 38 փարա: Եգիպտացորեն.—Հրապարակը հանդարտ է Իզմիրի մէջ քիչ մը գործառնութիւններ եղան օխան 38-41 փարայ: Գարի.—20,000 քիլէ ծախուեցաւ քիլէն 12 1/2-12 3/4 ղշ.ի Օտէսայի և 6000 քիլէ Մերսինի տեսակէն քիլէն 11 1/4-11 1/2, և 30,000 օխա Անատոլուէն 27 1/2-28 փարա: Վարսակ.—Վաճառում չկայ: Թուշնակեր.—Վաճառում չկայ: Սուսամ.—Ծախուեցաւ 500 պարկ տեղական ապրանքին համար օխան 95-96 փարա: Լուբիա.—Ծախուեցաւ 200 պարկ Սեւ ծովի տեսակէն. պարկը 85-90 ղրուշ:

ԱԼԻՒՐ.—600 պարկ Օտեսայի տեսակէն, պարկը 96-102, Պրաիլա 2300 պարկ, 76-77էն, Մարսիլիա 2500 պարկ 60-76էն:

ԳԱՂՈՒԹԱԲԵՐՔ.—Շաքար.—Թրիեսթէէն հասաւ 5600 պարկ. 464 ռուսական: Ծախուեցան 5600 պարկ Թրիեսթէի տեսակէն, կենդինարը 83-86 ղրշ.ի, 464 պարկ ռուսականները, 73 ղրուշի: Խահուէ.—Հասաւ 2500 պարկ, ծախուեցաւ պարկը 6էն 7 լիրայի: Բրինձ.—Շաբթուան մէջ հասան 450 պարկ եգիպտական՝ պարկը 70—76 ղրուշի, և 4000 պարկ բանկուն՝ պարկը 105 ղշ.ի և 200 պարկ բիզոն: Մոմ.—Հասաւ 1500 սնտուկ պելժիական սնտուկը 62 ղրշ.ի և 650 սնտուկ Փուանիէ, սնտուկը 62 ղրշ.ի: Քարիւղ.—Թրանսիթի ընթացիկ գործառնութիւններ, սնտուկը 31 ղշ.էն: Ռուսականին սնտուկը 35 ղրշ. ոսկեդրամ կ'արժէ մեր հրապարակին վրայ:

ԱԼՔՈԼ.—Շաբթուան մէջ հասան եւ ծախուեցան 33 տակառ Թէքէթրնսքօ, 38 1/2-39 օխան մէկ օսմ. ոսկիի, 31 տակառ Սոֆէնսքի 38 1/2-39 օխան մէկ օսմ. ոսկիի:

ԱՐՏԱԾՈՒԵԼԻՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիկ.—Ծախուեցաւ 110 հակ Զօնկրը, օխան 22 1/2 ղրուշի: Բուրդ.—Գործ չեղաւ, ապրանքի պակասութենէն: Մետաքս.—Հրապարակը հանդարտ է. Իզմիրի մէջ ծախուեցաւ խոզակին օխան 32-37 ղշ.ի: Կապերս.—Տաղիստանի և Շիրվանի ապրանաց վրայ վաճառումը կը շարունակուի 6000 լիրայի: Աֆիոն.—Շաբթուան մէջ ծախուեցան 7 սնտուկ Զիլէ օխան 123—127 1/2 և 4 սնտուկ դեղարանաց համար օխան 123—125 ղրշ.ի: Դեղին մեղրամոմ.—Վաճառում անկարեւոր, 19-19 1/2 ղրշ.ի: Ճեհրի.—Ծախուեցաւ 80 պարկ Զօրումի նախորդ հունձքէն: Բայպուրթի տեսակին օխան կարժէ 2 1/2—2 3/4 ղրուշ. Խնկի բիւրնը 2 1/8—2 1/2 ղրուշ. և Զիլէ, Թոքաթ, Զօրումի տեսակներուն օխան 65—70 փարա: Դիտսր.—Վաճառում չկայ. հրապարակը հաստատուն է. Մուսուլի սեւին օխան 10-11 ղրշ. կ'արժէ, ճերմակինը 8-8 1/2: Ընկոյզ.—Ծախուեցաւ 15 պարկ Պրուսայէն օխան 42 փարա կարժէ: Կաղին.—Վաճառում չի կայ: Կենդինարը 175-180 ղրուշ: Հունձքը կը խոստանայ ընտիր տեսակ ըլլալ: Պտուղ.—Հրապարակին վրայ գործ չեղաւ:

ՍԱՊՈՆ ՄԵՏԻՔԱՄԱՆԹԷՕ
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SAVONS MÉDICAMENTEUX

ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ ԽԱՅՊՂԱՆԻ ՕՃԱՌ, անհրաժեշտ մորթի վէրքերու, բշտիկներու (Բէմիկէյի), եղունգի և մորթի ամէն տեսակ հիւանդութեանց.

ՍԱՊՈՆ ՍՈՒԼՖՈՒՐՕ՝ յօդային ցաւերու համար.

ՍԱՊՈՆ ԲՈՐՈՔԼՈՐՈՒՐ ՏԸՍՏՐԱՄԺՈՒՌ՝ մորթի ամէն տեսակ հիւանդութեանց դէմ.

ՍԱՊՈՆ Ա ԼՈՍԻՏ ՖԵՆԻՔ. որ յանձնարարուած է իբրեւ պահպանող [illegible] հիւանդութեանց, ինչպէս են [illegible], նեխումն [illegible] կը դարմանէ մորթի [illegible] թիւնները:

ՍԱՊՈՆ Օ ՊԻ-ՔԼՕՌՈՒՌ ՏԸՍՏՐԱՄԺՈՒՌ՝ [illegible] պատրաստուած [illegible] կը բանէ՝ մարմնոյն վրայ [illegible] ջաներնը [illegible] համար:

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց.
և բոլոր դեղարանաց մէջ. A.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ապրիլ 2ին Մինկրէլի, Անատոլու ծովեզերք
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 3ին Մինկրէլի, ուղղակի Մարսիլիա:
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ: 516 Թ. ՌՈՒՊՈՒԼ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ [illegible] ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible]

Նորաձեւ [illegible] [illegible] ակռաներ կը պատրաստեն, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին [illegible]

Տ. Ս. Խաչատուրեան [illegible]

Մասնաճիւղ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

ՄԱԹԻՔՕ ԺԸ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

Մի միայն Բերան. Մաթիքօի [illegible]

Անհրաժեշտ [illegible]

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց. և գլխաւոր դեղարանաց մէջ. A.

NEVRALGIES Անցաւոր Ստամոքսի կծկումն, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի ՀՕՍԱՋՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet Monnaie փողոց Թիւ 23: Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ:

Պէտք պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար:

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆօսֆիթ մը շօ է մը սուտ» ի հետ խառնուած: Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն: Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Գործակալութիւն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԵՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղազուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմպլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել: Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին: Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն:

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար: Այսպէս քանի մը ամիս անցընելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձանքները պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ:

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամենքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար ի սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները:

Բարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՄԱՐԿՐԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ:

20—26

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենաճին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Իտալիէնի պողոտայ անկիւնը): Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուստի իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոտր-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42:

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն:

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի:

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերադառնան Ընկերութեան բոլոր շահերը: Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւ հասու թարգ գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս տէր. նոյնպէս տարեվճարներու եւ սպըռելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
192 Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՐԻՍԹՕՖԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889ի
ԵՐԿՈՒ
ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

Եւ Գրիսթօֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւններն են յաճախորդին համար:

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման, զոր կարելի չէ մեզի դէմ մղել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամէն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և սա սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքը եղած է

Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան

Յաճախորդին միտքը չշփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս [illegible] բին, այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին քառասնամեայ փորձառութեամբ:

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, հոս կցեալ գործարանի նշանը և Գրիսթօֆլը անունն է, ամբողջովին գրուած:

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօռթօլի եղբարք, Պօն Մառշէ, 354 Բերայի շիտակ ճամբան, ուր յաճախորդները կատարելապէս ապահով են, ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, թէ ո և է վարնոց նիւթ չի ծախուիր իրենց, երբ ապրանք մեր վաճառատան: 530 ԳՐԻՍԹՕՖԼԸ և ԸՆԿ.

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
[illegible]
Դրամագլուխ ֆրանք 27.000.000
Պահեստի դրամ » 52.002.500
Տարեկան հասոյթ » 70.339.912
Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցնե
բնակութիւններ և ատոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագի
ներով: 514 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլ
ԳԱՒՐԻԼ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 2

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Մարտ 1 (Ն. Տ.) հինգշաբթիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 222 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1	25
11	7	» Կէօքճէ քըլըք	»	12	45
12	5	» Սապօնճը բունար	»	12	3
12	59	» Ալաեունտ	«	11	7
1	41	» Չէքիւրլէր	»	10	24
2	37	» Տէօյէր	»	9	32
3	6	» Իհսանիյէ	»	8	50
3	30	» Համամ	»	8	23
3	44	» Կազլըկէօլ համամ	»	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7	43
5	11	» Պէօյիւք Չօպանլար	»	6	50
6	4	» Չայ	»	6	3
6	53	» Իսհագլու	»	5	12
7	17	» Եասսըան	»	4	45
7	46	» Աք չէհիր	»	4	23
8	18	» Ազալը քէօյ	»	3	45
9	—	» Զավուշճը քէօյ	»	3	7
9	38	» Իլկին	»	2	35
10	25	» Գատըն-Խանը	»	1	43
11	18	» Սէրայ-Ինի	»	1	1
11	50	» Մէյտան	»	12	23
12	52	» Բունար-Պաշը	»	11	18
1	30	ժմ. Գօնեա	մկն.	10	30
իրկն.				առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 2 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
12	20	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	11	20
1	6	» Աք Պունար	»	10	36
1	48	» Ալըքու Քէօյ	»	10	1
2	34	» Պէյլիք Ախուր	»	9	7
3	44	» Սարըքէօյ	»	8	2
4	38	» Պիչէր	»	7	1
5	20	» Սաքըլէր	»	6	19
5	58	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5	49
6	50	» Բօլաթլը	»	5	—
8	10	» Մալը Քէօյ	»	3	35
9	10	» Սէնճան Քէօյ	»	2	27
10	—	ժմ. Էնկիւրիւ	մկն.	1	35
իրկն.				առտ.	

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԱԼԱՅՈՒՆՑԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. ժ.	վ.
1	5	11	15	մկն. Ալաեունտ	ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Քէօթահեա	մկն.	12	10	10	15

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուական ը
0 սէֆէր 1310)
Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմրեա
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՕԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա
Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Յամ. Պանքայի մասնաճիւղը ԵԷՆԻ ճամի հավլուսը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօլի
Մաքրուհճիլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՀՈՒԹԻՆ ՆԷՐՖԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1068	Դօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօգարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտօ	1695	Մարէնկօ	2273	[illegible]	1112
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	835	Լիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	[illegible]	1735
Արբօսքօ	2277	Ֆետօ	4511	Լիւտալկօ	1581	Մերանօ	3557	[illegible]	[illegible]
Գառանօ	1822	Ֆոմինօ	937	Լինդաւ	3720	Միլօ	1057	[illegible]	1300
Գօրոպենօ	1264	Ֆուրօ	2383	Լորդէզօ	3600	Մոնգէպելլօ	1735	[illegible]	1545
Գրադօ	1076	Ֆրադօ	1717	Լումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	[illegible]	[illegible]
Գրիւնօ	841	Ֆինամօ	504	Իսկիօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքքօ	3827
Գրֆֆալօ	4431	Եպրօ	2464	Իտալիա	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Իլարօբատա	1520	Ժիւնօ	1086	Օնթարիօ	4036	Թօրրիսօ	487
Գալիլբօ	1387	Իբրադօ	1481	Ֆլէսօ	1053	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	2439
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Ֆոլիբօ	2207	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գարզօ	1094	Ֆրինլանա	1828	Ֆօլիօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1282
Ջէրակօ	3729	Ֆլամինգօ	849	Լէօ	1053	Րապալլօ	2229	Վօլթուռնօ	2395
Ըսպէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանդօ	2272	[illegible]	1683	Եէսօ	1856
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Ֆոլօրատօ	4235	Գիդանօ	1343	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 24ին և Ապրիլ 6ին հոս կը սպասուի:

Լօրէնցօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով պիտի մեկնի Հըլէն ամսոյս 28ին ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով պիտի մեկնի Հըլէն ամսոյս 31ին ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	7718	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7718	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7394	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7268	[illegible]	[illegible]
Քամփանիա	5587	[illegible]	[illegible]
[illegible]	5517	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4809	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4557	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2143	Մորոգգօ	[illegible]
[illegible]	1878	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1816	Լուքանիա	[illegible]
[illegible]	4845		

ՋՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 251

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՃԵԱՆ